KURTULUŞ

sosyalist dergi

ÖNCÜ SAVAŞI ÜZERİNE

•

DEMOKRATİK DEVRİM

•

KÖYLÜ SORUNUNDA PARTİNİN ÜÇ TEMEL SLOGANI ÜZERİNE

YOLDAŞ JAN-SKİ'YE CEVAP

STALİN

7

ARALIK 1976

KURTULUŞ
sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
Aralık 1976
YIL : 1 — SAYI : 7

Sahibi: **İsmail AYÇİÇEK** / Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **Mustafa EKER** / Yönetim ve Yazışma Adresi: İbrahim Müteferrika Sok. Fazilet Han, Kat: 4 No: 409 ULUS - ANKARA / Abone Bedeli: **Yıllık 75 TL. Altı Aylık 40 TL.** dir Yurt dışı abone bedeli iki katıdır / Her türlü ödeme için: **İsmail Ayçiçek, Posta Çeki No: 100994**

İÇİNDEKİLER

Dizgi - Tertip ve Baskı
Özdemir Matbaası
İSTANBUL

DEMOKRATİK DEVRİM

Kurtuluş'un 4. sayısında «Devlet» başlıklı bir yazı yayınladık. O'nu «Demokrasi» başlıklı yazı takip etti. Bu «genel doğruları» içeren yazıları yayınlamamıza «bazıları» tarafından pek anlam verilemiyor. Biz, bu yazıları yayınlamamız, bu konuları tercih edişimiz nedenleri üzerinde uzun uzun durma gereği duymadık. Bu gün Türkiye sosyalist hareketinde, en «gözü kapalı» olanların bile gözden kaçıramıyacakları gerçeklerden belki de en önemlisi, Marksist-Leninist devlet anlayışının terkidir. Ve yine böyle bir devlet anlayışına bağlı olarak, diğer sorunların da alabildiğine karıştırılmasıdır; devrim, demokrasi, faşizm vb.

Her şeyden önce devletin, «bir sınıfın diğer bir sınıfı baskı altına alması, bir sınıfın diğer bağımlı sınıfları hakimiyeti altında tutmasını sağlayan bir araç» ve «bu aracın da çeşitli biçimlerinin varlığının» kavranması gerekliydi. Şüphesiz Marksistler devlete yaklaşımlarında, onun şimdiye kadarki fonksiyonlarını doğru analiz eder, fakat bu analizleri sonucu devletin gerçek içeriğinin saptanmasıyla yetinmeyip onun var olmasını gerektiren unsurların ortadan kaldırılmasıyla devletin de ortadan kalkacağı sonucuna varırlar.

Marksistlerin amacı sadece dünyayı kavramak değil, onu değiştirmektir. Fakat her şeyden önce değiştirilecek nesnenin tanınması, kavranması gerekir.

Eğer biz devletin **baskı ve teröre** dayalı bir nesne olduğunu kavrayamazsak, baskıyla ne zaman karşılaşırsak devlete faşist, ne zaman «demokratik» uygulamalarla yüzyüze gelirsek de, demokrasiden bahsetme gibi bir alışkanlığa sahip oluruz.

Değiştirmeyi amaçladığımız dünyayı gözlerken objektif olmalıyız. Şu bir gerçek ki dünyayı objektif olarak gözlemek yerine kafamızdakine uydurmaya çalışmak, subjektivizmdir.

Gereksiz «çocukluklarla» alabildiğine keskin olmaya çalışarak düşmana en gaddar nitelemelerle saldırmak, sonra da bu nitelemeleri insana kendinin uydurduğunu unutturur ve yarattığı değirmenlerle döğüştürür. Veya hakim sınıfların baskılarının en fazla olduğu yönetimlerinin, halkı en fazla «bilinçlendireceği» ve «çelişkilerin keskinleşeceği» zırvalarına ulaştırır.

«Engels, tıpkı bir monarşide olduğu 'kadar' demokratik bir cumhuriyette de devletin 'bir sınıfın bir başka sınıfı baskı altında tutmasına yarayan bir makina'dan başka bir şey olmadığını söylerken bu sözleriyle asla,

«...baskı biçiminin şöyle ya da böyle olmasının proletarya bakımından önem taşımadığını anlatmak istemez.» (1)

Burada dikkat edeceğimiz esaslı iki ana olgu söz konusu: Birincisi, devletin son tahlilde bir baskı aracı olması. İkincisi ise proletaryanın mücadelesi açısından devletin biçimlerinin önemi. Sosyalistler genel olarak sınıf mücadelelerinden yanadırlar demek ve meseleyi burada bırakmak, soruna eksik eğilindiği için hatalı sonuçlara götürür. Çünkü tek başına sınıf mücadelesinden bahsetmek meseleyi eksik açıklamaktır. Sınıf mücadelesi unutulmamalıdır

ki son tahlilde iktidarın ele geçirilmesine yöneliktir. Bu kavgada tercih mücadelenin en elverişli koşullar altında verilebilmesidir.

«Sınıf mücadelesinin ve sınıfları baskı altında tutmanın daha geniş, daha serbest, daha özgür bir biçimi, proletaryanın genel olarak sınıfların ortadan kalkması için yürüttüğü mücadeleyi önemli derecede kolaylaştırır.» (2)

Bu satırları okuyup, ya revizyonistler gibi «aman dikkatli olalım», «bir şeyler gelir» mantığıyla kolları kavuşturur oturur veya var olan özgürlükleri de geliştirmeyi içeren bir mücadele öneririz. Mücadele biçimi ve örgütlenme önerileri somut olgular üzerine yapılacak tespitler üzerinde yükselmelidir.

Kabaca nitelenirse, anlatmak istediklerimiz sorunları çabuk ve kestirme yollarla çözüp, hemen «pratik» ve dolayısıyla palyatif önerilerle ortaya çıkmak proleter devrimciliği değil, bir başka şey olur. Tabii bu da Marksizmin «karmaşıklığı» içinde kaybolmak, «devrimci teori olmadan, devrimci hareket olmaz» ilkesi yerine, entellektüel tartışmalar içinde «kaybolmayı» getirmemelidir.

Bu gün Türkiye solunda «dün» olduğu gibi problem; örgütlenmedir. Solun dağınıklığının önlenmesine gruplara yeni grupların eklenmesinden kaçınma gereği üzerinde durmayı gerektirir. «Önce ayrılıkları saptayalım, sonra birlik olduğumuz noktalar da birleşiriz» anlayışını laçka bir biçimde yeni tekkelerin oluşturulmasının temeli haline getirilebilmesine seyirci kalınmamalıdır. İdeolojik mücadele yerine tam bir kör döğüşü hakimse eğer, oturup düşünmek zorundayız. Eğer işçi sınıfı çıkarı, sınıf çıkarı sözlerini sık sık söyleme gereği duyuyorsak, hangi çıkarların bi-

zi yönlendirdiğine dikkat etmeliyiz. Tartışmaları teferruat üzerinde dolaştırıp, temel konuların bir yana konmasına seyirci kalamayız. Daha öncede belirttik, bu gün sorun hareketin birliğini sağlamak ve partileşmek sorunudur diye. İki sene önce de herkesin teşhisi buydu. Bugün Türkiye'de bizim farkına varamadığımız (sol içinde) ne tür gelişmeler «ayrışma»-yı, «saflaşma»yı, «netleşme»yi arttırıyor. Bir tek farkedebildiğimiz her grubun kendi içinde arınma telaşıdır. Biz bu gün Türkiye'de, Türkiye'nin sorunlarına cevap getirebileceklerin «Türkiye'ye özgü yolu» arayan insanlar arasından çıkabileceği ve başarıya ulaşabileceği kanısındayız. Bu anlayışımız nedeniyle, kaba çizgilerle iki reçeteci anlayışın (Çin-Sovyet) dışındaki kümelenmelerin birliğinin sağlanmasını vurguluyoruz. Bu birliğin, bir takım ayrılık noktaları üzerine toprak atıp, görmezden gelerek sağlanmasının sadece harekete zararlı olacağı gerçeğini tesbit etmemiz, ardından bunları abartmamızı da getirmemelidir. Bir takım nüanslar abartılıp, bir bardak suda fırtınalar kopartılırken, çok daha «kalın» çizgiler, çok daha «kalın» bir takım çıkarlar (hareketin) göz ardı edilmektedir. Özellikle bu gün bizleri hareket ettirecek can alıcı ilke; «birlik için mücadele» olmalıdır.

Şu da unutulmamalıdır ki oturup birlik üzerine söyleşiler tertipleyerek birlik olunamaz. Söylenenlerin hayata geçirilmesinde karşılıklı güveni sağlayacak adımlar atılabilir. Bütün sorun özellikle bu gün bu adımların atılabileceği ortamı, platformu yaratmaktır. Biz bu konuda üzerimize düşen görevleri yerine getirmeye hazırız. İstediğimiz bizim dışımızdakilerin de aynı tutarlılığı göstermeleridir.

Önümüzdeki devrim adımına biz (ülkemiz için) anti-emperyalist, anti-oligarşik demokratik halk dev-

rimi diyoruz. Bu herşeyden önce ülkemizin değişik bir ifadeyle bağımlı kapitalist bir ülke olduğunun saptanmasıdır. Doğaldır ki böyle bir saptama bir başka soruyu; Niçin sosyalist devrim değil? sorusunu akla getiriyor.

Ülkemiz kapitalizmin serbestce gelişemediği, emperyalist müdahalenin çarpıklığını içinde taşıyan kapitalist bir ülkedir. Daha önceleri aynı bağımlılığın saptanması, ülkemizin de yarı feodal olduğu belirlemesi sonucuna ulaştırıyordu bizleri. Zamanın en büyük tartışması sloganımız «Sosyalist Türkiye» mi yoksa «Bağımsız Türkiye» mi olacaktı idi. Tabii genellikle niçin «Bağımsız Türkiye» olacağı nedenleri abartılıyor ve sorun sınıfsal plandan ağırlıklı olarak ulusal platforma kaydırılıyor, «Sosyalist Türkiye» sloganına sahip çıkanların ise Türkiye'yi bağımsız bir ülke gösterebilme çabalarına bürünüyordu.

Artık günümüzde sorun taraflarca adeta telif edildi. (Hâlâ Türkiye'yi kafalarındaki formülasyonlara uydurmaya çalışanlar dışındakiler kasdediliyor) Sloganlar şimdi Demokrasi, Bağımsızlık ve Sosyalizmin kullanılması şeklini alıyor. Şüphesiz sloganlar üzerinde durmak hem de ince eleyip sık dokumak zorunludur, programın, stratejinin genellikle en kısa ifadesidir sloganlar. Tabii sloganlar Türkiye'ye özgü yolda somut çalışmaların ürünleri olmalıdır. En keskin (!) sloganlar, belki de atanların gayrı ciddiliğinin en keskin ifadesidirler aynı zamanda. En keskin sloganlar anlayışı yerine, gerçek gereksinimlerin ifadesi olan sloganlara baş vurmak en doğru yol ve tutumdur. Böyle bir tutum da sloganlarla neyi anlatmak istediğimizi, neyi amaçladığımızı belirginleştirmeyi gerektirir. Şimdi sloganlar arası kavgayı, bir kör döğüşünden kurtarmak durumundayız. Bir yanıyla

bu yapılanların ne için olduğunun da cevabı olacaktır.

Demokratik devrim nedir? Demokratik devrimden ne anlıyoruz sorularına cevap verebilmek için demokratik devrimden neleri amaçladığımızı belirlememiz gerekir. Nev'i şahsına münhasır soyut bir demokratik devrim kimseye hiç bir şey anlatmıyacaktır. Hele ülkemizde «devletin demokratikleştirilmesinden» bahsediliyor ve yine nev'i şahsına münhasır «ileri demokratik devrimlerden» dem vurulabiliyorsa demokrasi mücadelesinden neyin anlaşılması gerektiğinin açıklığa kavuşturulması günümüzde her zamankinden fazla önem kazanmaktadır.

Burjuva demokratik devrim veya kısaca demokratik devrim, kısa ifadesiyle burjuvazinin ayak bağlarından, önündeki engellerden sıyrılma mücadelesidir. Bu devrimle amaçlananlar feodalizmin temizlenmesi, kapitalizmin özgürce gelişebilmesinin koşullarının yaratılabilmesidir. Bunlara bağlı olarak da politik üst yapıda gerekli operasyonların tamamlanmasıdır; Genel oy hakkı, parlamenter demokrasi, vb.

Artık proleter devrimlerinin gündeme girmesiyle burjuvazi devrimci atılganlığını yitirmiştir. Feodalizme karşı mücadele ederken bir yandan da kendisi için *en büyük tehlike olan proletaryayı kollamaktadır.* «Burjuvazi devrimci barutunu tüketmiştir.» Demokratik devrimin de başını proletarya çekmektedir.

Daha önceleri burjuvazinin yedeği olan köylülerin proletaryaya müttefik olarak kazanılabilmesi devrimin en önemli sorunudur. Lenin, Marx'ın 1848 Alman devrimiyle 1789 Fransız devriminin karşılaştırılmasından:

«1) Tamamlanmamış Alman ihtilali, tamamlan-

mış Fransız ihtilalinden, sadece genellikle demokrasiye ihanet etmiş olması bakımından değil, özellikle köylülüğe de ihanet etmiş olması bakımından farklıdır. 2) Demokratik bir ihtilalin tam olarak gerçekleşmesinin temeli (şartı) bir hür köylüler sınıfının yaratılmasıdır. 3) Bu sınıfın yaratılması, feodal mükellefiyetlerin ortadan kaldırılması, feodalitenin yıkılması (demektir); *ama bu, henüz sosyalist bir devrim* (demek) değildir. 4) Köylüler burjuvazinin yani, köylüler *olmazsa irtica karşısında* güçsüz duruma düşen demokratik burjuvazinin *'en tabii müttefikidirler.'*» (3) tezlerine ulaşmaktadır. Ve 1905 Rusya'sı için Lenin değişikliğin sadece feodalite yerine toprak köleliğinden *bahsetmek olacağını* belirtir.

Artık Lenin, demokratik devrimin önderliğinin burjuvaziye bırakılmasına şiddetle karşıdır. Devrimin işçilerin önderliğinde, köylülerle ittifakının güçlendirilerek yapılabileceğini ileri sürüyordu. Bolşevikler çarla uzlaşan liberal burjuvazinin tecridinden yanaydılar. Menşevikler ise madem önümüzdeki devrim demokratik devrimdir, buna proletarya değil burjuvazi önderlik etmeli ve işçiler köylülerle değil, liberal burjuvazi ile ittifak yapmalıdırlar tezini savunuyorlardı.

Burada da mesele Marksizmin lafızlarıyla uğraşma yerine, Marksizmin *kavranması* ve *dünyanın* değiştirilmesi için kavranılması meselesidir. Çünkü yine Lenin:

«Bütün halkın ve özellikle köylülüğün başında, tam özgürlük, tutarlı bir *demokratik* devrim ve *bir* cumhuriyet için! Bütün emekçiler ve sömürülenlerin başında sosyalizm için!» (4)diyordu.

Bu perspektif demokratik devrimle, sosyalist devrim arasında yeni bir ilişki kuruyordu.

«Demokratik devrimden derhal ve gücümüze, sınıf bilincine varmış ve örgütlenmiş proletaryanın güç derecesine tamamen uygun bir şekilde sosyalist devrime geçmeye koyulacağız. Biz kesintisiz devrimden yanayız. Yarı yolda durmayacağız.» (5)

Bu düşünceler Marx'ın kesintisiz devrim tezinin geliştirilmesi sonucudur. Bu devrimci köylü hareketi ile proletarya hareketinin birleştirilmesini ön görüyordu. Lenin buna proleter devrimi için gerekli olan proletaryanın, şehirlerin ve köylerin yarıproleter unsurlarıyla ittifakının zorunluluğunu ekledi. Demokratik devrim burjuva sosyo-ekonomik ilişkiler çerçevesi dışına çıkmıyacağı halde, eğer kesin zaferi amaçlıyorsa «proletarya ve köylülüğün ihtilalci demokratik diktatörlüğü» olmalıdır. Lenin'in deyimiyle «başka hiç bir kimse çarlık üzerinde kesin bir zafer kazanamaz.» Böyle bir zaferin işçi ve köylülerin diktatörlüğünü gerektirmesinin nedeni: Atılacak adımlara, proletarya ve köylülük için gerekli kazanımların sağlanabilmesi için büyük burjuvazinin ve çarlığın direnişlerinin önlenebilmesi için bir başka yolun olmamasıdır. Diktatörlüğe başvurmadan, karşıdevrimcilerin direncini kırabilmek mümkün değildir. Bütün bunlara karşın bu diktatörlük demokratik bir diktatörlüktür, ve burjuva karakter taşıyacak bir takım ara aşamalardan geçmeden kapitalizmin temellerine dokunmıyacaktır. Bunun dışında yapılabilecekler köklü bir toprak reformu, cumhuriyetin ilanı «asya despotizminin» kalıntılarının temizlenmesi ve işçilerin hayat düzeylerini düzeltmeye yönelik önlemler olacaktır.

«Ancak proletarya, tutarlı bir demokrasi savaşçısı olabilir.» diyordu Lenin. «Proletaryanın muzaffer bir demokrasi savaşçısı olması ise ancak köylü kitle-

lerinin onun devrimci mücadelesine katılması ile mümkündür.» (6)

Günün koşulları içinde devrimci atılımları güçlü proletarya hareketi tehditi altında, en kısa zamanda çarla uzlaşmaya dönüşen burjuvazinin önderliğini savunan menşeviklere karşı, bolşevikler tek tutarlı demokrasi savaşçısı olarak proletaryayı görüyor ve demokratik devrimin proletarya önderliğinde olmasını ve kalıcı zaferlerin ancak bu önderlikle kazanılabileceğini savunuyorlardı. Hayatın gerçekleri devrimin kesintisizliğini savunan Lenin ve bolveşikleri haklı çıkarmıştır.

Daha önce belirtmiştik, mekanik «bağımsızlık» ve «sosyalizm» tartışmalarını. Aslında kavranamayan devrimin kesintisizliğidir. Demokratik devrimle, sosyalist devrim arasına «Çin seddi» çekme anlayışı ardından anlamsız tartışmalar getiriyordu. Tabii bu tartışmaların giderek mekanikleşmesi ve bir takım formüllerin savaşı durumuna düşürülmesi de yine, marksizmin dogma olarak kavranması yerine hayatın canlı pratiğinden çıkan ve yaratıcı bir biçimde tekrar hayata uygulanması gereken bir teori olarak kavranılmamasının sonucuydu.

Burada en fazla etkilenen milli demokratik devrim teorisinin mekanik bir biçimde kavranması ve ona Türkiye'yi uydurmaya çalışma anlayışı üzerinde durma gereği duymuyoruz. Yalnız geçmişin bu tür etkilenmelerini sık sık hatırlamak ve hatırlatmak zorundayız. Bu günde değişik biçimlere bürünse de, aynı hazır elbisecilik devam etmektedir.

Çin'in somut koşullarının, somut bir değerlendirilmesi sonucu, zayıf yarı-sömürge ve yarı-feodal Çin için öngörülen demokratik devrim için Mao «Bir yazının ancak ilk yarısı bitirildikten sonra ikinci ya-

rısı yazılabilir. Demokratik devrimin azimli önderliği, sosyalizmin zaferi için bir ön koşuldur.» (7) diyordu. Bu ifade aynı zamanda, devrimin kesintisizliğinin en bariz bir şekilde açıklanmasıdır.

Çin toplumunun doğası sömürge, yarı-sömürge ve yarı-feodal olarak nitelenince, doğal olarak Çin devriminin düşmanları emperyalizm ve feodalizm, emperyalist ülkelerin burjuvazisi ve Çin'deki toprak ağaları olarak saptanmıştır. Somut durumlara göre, örneğin devrimcilerin müttefiki olan burjuvazinin emperyalizmle işbirliği devrimin düşmanları arasına dahil etmeyi getiriyordu. Yani Çin devriminin hedeflerini sadece emperyalistler ve feodaller olarak görmek hatalıydı, aynı zamanda bu güçlerle birleşen «burjuva gericileri de» düşman kampın içinde mütalaa etmek gerekiyordu.

Çin devriminin hedeflerine bağımlı olarak görevleri de feodalizmin tasfiyesi ve emperyalizmi ülkeden kovmaktı. Fakat bu iki görev birbirinden bağımsız ele alınamaz, çünkü emperyalizmin baskısı kırılmadıkça toprak ağalarının baskısına son verebilmek mümkün değildir. Ve yine feodalitenin temizlenmesi gereği gerçeğini gözardı etmek, emperyalizme karşı -ki ayaklarını feodallere dayamıştır- tutarlı bir mücadele sürdürme olanağını ortadan kaldırır.

«Çin devrimi (...) genel olarak kapitalizmi ve kapitalist özel mülkiyeti değil, emperyalizmi ve feodalizmi hedef almaktadır. Bütün bunlar doğru olduğuna göre, bu günkü dönemde Çin devriminin niteliği proleter-sosyalist değil, burjuva demokratiktir.» (8)

Böyle bir devrim:

«Siyasi olarak, devrimci sınıfların, emperyalistler, hainler ve gericiler üzerindeki ortak diktatörlüğü için mücadele eder ve Çin toplumunun burjuva dik-

tatörlüğü altındaki bir toplum haline gelmesine karşı çıkar.» (9)

Ülkemizde baş çelişki oligarşi ile halkımız arasındadır. Ülkemizdeki diğer çelişkilerin (tali) çözümü bu baş çelişkinin çözümüne bağlıdır. Oligarşi ile anlatmak istediğimiz herşeyden önce emperyalizme bağımlı kapitalizmin çarpık gelişiminin ürünü tekelci burjuvazi ile, büyük toprak sahiplerinin ittifakıdır. Oligarşiye karşı mücadele veren demokratik halk devrimimizin güçleri başta modern sanayi proletaryası olmak üzere tarım proleterleri yoksul köylülük, kır ve şehir küçük burjuvazisi ile orta tabakaların bir kesimidir.

Bugün emperyalizme karşı mücadelemiz ağırlıklı olarak sınıfsal planda cereyan etmektedir, bu görünüm bir anlamda da emperyalizmin işgalinin gizli olmasının gereğidir. Demokratik devrim kavgamızı esas olarak belirleyen Türkiye'nin bağımsızlığı mücadelesidir. Yalnız Türkiye'nin bağımsızlığı, öncede belirttiğimiz gibi işçi sınıfı ve müttefiklerinin başarısından ayrı düşünülemez. Zaten demokratik devrim bir anlamda da çarpık ve güdümlü kapitalist yapının gereğidir. Günümüzde, kapitalizmin serbestçe geliştiği metropollerde (kapitalist-emperyalist) «ileri demokratik toplumdan» söz etmek devrimden vebadan korkmak gibi bir korkunun ürünüdür. Metropollerde devrimci adım sosyalizmdir. Ülkemizdeki anti-oligarşik halk devrimini ise Çin'deki milli demokratik devrim ile özdeş tutmak (Çin ve Türkiye sosyo-ekonomik yapıları farklı ülkelerdir) ülkemizde kapitalizmi geliştirmeye çalışmak demektir. Muhteva itibariyle ülkemizdeki devrimci adım Çin'den oldukça farklıdır. Çin yarı-sömürge ve yarı-feodal bir ülke

idi. Türkiye ise yarı-sömürge çarpık kapitalist bir ülkedir ve bu nedenle önündeki devrim anti-oligarşik bir devrimdir.

Niçin anti-oligarşik bir devrimdir?

Serbest rekabetçi dönemde devlet, baskıcı karakteri ile genellikle işçi sınıfı ile olan ilişkilerinde tezahür ediyordu. Ve devlet iktisadi hayata «Laissez-faire» koşulları içinde müdahale etmiyordu. Fakat son tahlilde devlet kapitalistlerin devleti, yani bir sınıf devletiydi. Üretimin ve sermayenin temerküzü ile birlikte serbest rekabetçi kapitalizmden tekelci kapitalizme dönüşümü izleriz. Ve artık iktisadi alandaki tekel bu tür iktidar ile yetinmez, siyasi iktidar ile bunu tamamlamak durumundadır. Bu gelişimin sonucunda da serbest rekabetçi dönemin aksine tekelci kapitalist devlet iktisadi alana daha fazla müdahaleci bir karakter taşır. Müdahaleleri ile devlet tekelcilerin kârlarını arttırır ve yeni tekel kârları yaratırken, tekel dışındakilerin kârlarını düşürür. Bu gelişim kapitalist devletde temelden değişiklikler yaratır. Bu müdahalelerle tekelci burjuvaziye sağlanan aşırı kârlar, oligarşinin müdahalesinin daha da artmasını ve kontrolu daha sıkı bir biçimde elde tutmasını getirir. Günümüzün devleti daha çok tekelcilerin devleti olur. Tekelciler dışındakilerin temsili, tekellerin kârlarına set vurup vurmadıkları ölçülerdedir ancak. «*Tekelciliğin gericiliğe tekabül etmesi*» gerçeği burada, devletin, tekeller dışında herkes üzerinde bir baskı aracı haline gelmesidir.

Bu çerçeve içinde günümüzde sermayenin yoğunlaşıp merkezileşmesiyle yani tekelleşmeyle, siyasal yapı da köklü değişikliklere müncer olmaktadır. Yürütme organı güçlendirilmekte, bu girişimle yürüt-

menin denetim mekanizmalarından arındırılmasına çalışılmaktadır.

Marx, «Çağdaş devletin yürütme gücü bütün burjuvazinin ortak işlerini yöneten bir komiteden başka bir şey değildir» diyor. Günümüz de artık, rahatlıkla «çağdaş devletin yürütme gücü» Oligarşinin «işlerini yöneten bir komiteden başka bir şey değildir» diyebiliriz.

Daha öncede belirtmiştik, demokratik devrimimiz, aynı zamanda, ülkemizin çarpık gelişiminin saptanmasıdır, Emperyalizme bağımlı tekelci kapitalistler ülkemizi tek başlarına yönetememekte, pre-kapitalist unsurlarla yönetimi paylaşmaktadırlar. Demokratik devrimimiz, bağımsızlıkçı anti-kapitalist bir muhteva taşımakla birlikte kapitalizmin çarpıklığının da bir anlamda ifadesi olan feodal kalıntılarında (emperyalizmin sağlam dayanaklarından olan) temizlenmesini sağlayacaktır.

Demokratik anti-oligarşik devrimimizin amacı: Devletin parçalanması ve halk diktatörlüğünün kurulmasıdır. Oysa, bu konuda, yazının başında da belirttiğimiz ilginç çarpıtmalara yer vermeden geçmek mümkün değildir.

T.K.P.'nin programında «savaş ödevi» başlıklı kısımda:

«Partinin uzak amacı Türkiye'de sosyalizmi kurmaktır. Ancak sosyalist bir devrim sonucunda temel üretim araçlarının kamulaştırılmasıyla, burjuva devlet mekanizmasının baştan aşağı yıkılmasıyla, proletarya egemenliğinin, emperyalizmin, burjuvazinin saldırılarına karşı proletarya diktatoryasının, sosyalist demokrasinin kurulmasıyladır ki, Türkiye ve halkımız her türlü sömürü ve zorbalık biçimlerinden kurtulabilir.»

Programda daha öncede yakın amaç olan «ileri demokratik devrim» den söz edilmektedir. T.K.P.'nin «demokrasi savaşımı» bütün açıklığıyla programında yansımaktadır. Önce sıkı bir «demokrasi savaşımı» ve «*ana devrimci güç olan işçi* sınıfının öncülüğünde köy emekçilerinin geniş orta tabakalarının, devrimci aydın ve gençliğin savaş ve eylem birliği ile, ileri demokratik devrim düzeyine» varılacaktır. Daha ilerde bu «ileri demokratik devrim»den sonra «burjuva devlet mekanizmasının baştan aşağı yıkılmasıyla, proletarya egemenliğinin, emperyalizmin, *burjuvazinin* saldırılarına karşı proletarya diktatoryası» kurulacaktır.

Belli ki bahsedilen «ileri demokratik devrimin» devrimle, pek ilgisi yoktur. Ve T.K.P. «demokrasi savaşımını» karmakarışık etmiştir. Zaten T.K.P. nin «demokrasi savaşımı» T.K.P. ye *konan yasağın kaldırılmasıyla* özdeştir. Sanki o yasak başkalarına yokmuş gibi...

Emperyalizm-mali sermaye çağı, dev kapitalist tekeller çağı, tekelci kapitalizmin büyüme yoluyla tekelci devlet kapitalizmi haline *dönüştüğü* çağ-meşruti ülkelerde olduğu kadar, en özgür cumhuriyetlerde, *daha özel bir biçimde*, «devlet makinesinin» *olağan üstü güçlendiğini*, bürokratik ve askeri aygıtının proletaryanın artan bir ezilmesiyle bağlılık halinde, görülmemiş biçimde genişlediğini gösteriyor.

«Bu gün, dünya tarihi, hiç şüphe yokki, 1852'de *olduğundan çok daha geniş* bir ölçüde, devlet makinesinin «parçalanması» ereğiyle, proleter devrimci «bütün güçleri toplamasına» doğru gidiyor.» (10)

Günümüzde hangi olgular acaba, T.K.P.'ye has usullerle «çaktırmadan» «ileri demokratik devrimi» gerçekleştirme olanaklarını ortaya çıkarıyor? Şili deneyimi mi? Yoksa muzaffer Vietnam, Kamboç, Angola devrimleri mi?

Yine *ülkemizde «demokrasi savaşımında»* TKP ile *yarış* eden «sosyalist partilerden» TİP'de ilginç analizler yapıyor:

«...bilim ve teknikteki gelişmeler sonucu üretim sürecinin geçmiş toplum biçimlerine göre çok daha karmaşıklaşması, kapitalist sistemin toplumsal eşitlik ve demokrasiye son derece *sınırlı* ölçülerde de olsa bir yer *tanımasını* zorunlu *kılar.»* (11)

Neden? sorusuna hiçbir aklı başında birinin cevap verebilmesi mümkün değildir. Peki biz «tekelin gericiliğe tekabül etmesinden» ne anlıyoruz?

Lenin ne kadar farklı şeyler söylüyor:

«Emperyalizm hem dış hem de iç siyasette demokrasiyi yıkmaya doğru, gericiliğe doğru mücadele eder. Bu anlamda emperyalizm söz götürmez biçimde **genel olarak demokrasinin, bütün demokrasinin** «inkarı» dır, onun taleplerinden sadece bir tanesinin, ulusların kendi kaderlerini tayin etmenin değil.» (12)

Bizim burjuva demokratik hak ve özgürlükler için mücadele etmemiz çok doğaldır. Ve özellikle günümüzde bu mücadele önem kazanmaktadır. Yalnız «kapitalist sistemin (bilimdeki ve teknikteki gelişmeler nedeniyle) toplumsal eşitlik ve demokrasiye *yer tanımasının zorunluluğunu»* bir türlü *kavrıyamıyoruz.*

T.İ.P.'in bir türlü kavrayamadığı sorun demokrasinin sınıfsallığıdır. Örneğin: Köleci toplumlardaki demokraik cumhuriyetlerde *görülen; köle sahiplerinin* tamamı (aristokratik cumhuriyetten farklı olarak) tarafından seçilen bir organ yoluyla devletin yönetimi söz konusudur. Köleler insan yerine konulmazlar. Burjuva toplumlarda demokratik cumhuriyette ise biçimsel de olsa seçimlere *«bütün toplum» katılmaktadır.* Aslında son tahlilde köleci devletteki demokra-

tik cumhuriyet de, burjuva devletteki demokratik cumhuriyetde aynıdır: İkisi de farklı sömürücü iki sınıfın devlet biçimidir. Şöyle bir farklılık koymak durumu daha da açıklığa kavuşturacaktır. Köleci toplumda köle, köle sahibinindir ve bunun tartışması yapılamaz. Durum son derece açıktır. Burjuva toplumda ise işçi emeğinin «sahibidir» ve onu «özgürce» kullanabilir.

«Köleci düzende kölenin kendisi için yaptığı iş mülkiyet ilişkisiyle kapitalist düzende ücretli işçinin karşılığını almadan bedava olarak yaptığı iş, para *ilişkisi ile gözlerden gizlenir.»* (13)

Burjuva toplumunun «bilim ve teknikteki gelişmeler sonucu üretim sürecinin geçmiş toplum biçimlerine göre çok daha karmaşıklaşması»na karşın, burjuva demokrasisi, kölecilerin demokrasisi gibi sınıf için demokrasidir. Bir Marksist şunu sormayı asla unutmaz; «Hangi sınıf için?» Herkes bilirki, eski çağlarda köleler arasında çıkan ayaklanmalar eski çağ devletin tekamülüdür. Devletin gelişmesinn neticesi olduğunu ortaya koyuveriyordu. Bu diktatörlük köle sahipleri arasındaki ve onlar için olan demokrasiyi ortadan kaldırdı mı? Kaldırmadığını herkes biliyor.» (14)

Burjuva devrimleri devleti en olgun *hale getirdi.* Zaten toplumların gelişimi bir anlamda sömürünün ve devletin tekamülüdür. Devletin gelişmesinin neticesi ise kendisini koruyacak araçları karmaşıklaştırıp, olgunlaştırmasıdır; Başlıca unsurları olan **bürokrasi** ve **militarizmin** geliştirilmesidir.

«...proletaryanın devrimci diktatörlüğü burjuvaziye karşı zor kullanmaktır. Böyle bir zorun gerekliliği Marx ve Engels'in tekrar tekrar ayrıntılarıyla açıkladıkları gibi (özellikle **Fransada İç Savaş** adlı ki-

tapda ve bunun önsözünde) **militarizm ve bürokrasinin** varoluşundan dolayı önemlidir.» (15)

Anti-oligarşik devrimimizin bağımsızlık kavgası, devrimin demokratik muhtevasını belirleyen esas unsurdur. Daha önceleri gördük ki Çin'de demokratik devrimin esas muhtevası feodalitenin temizlenmesidir. Bizim devrimimizde ise feodal kalıntıların temizlenmesi izafi olarak daha tâli bir unsurdur.

Demokratik devrim için, demokrasi için mücadelemiz sosyalizme giden yolda bir mücadeledir ve sosyalist devrime tabi bir mücadeledir. Demokratik devrimin getireceği demokrasi büyük halk yığınları içindir, sömürenler ve ezenler devrimle yıkılır demokrasi dışında bırakılırlar. Demokratik devrim sonucu kurulan diktatörlük halkın diktatörlüğüdür.

Demokratik devrim için mücadelemiz bir anlamda da burjuva demokratik özgürlüklerin kazanılması neticesini verecektir. Fakat bizim demokratik devrim mücadelemiz esas olarak iktidara yönelik bir mücadeledir, bu amaç için verdiğimiz kavga tek tek burjuva demokratik mevzilerin de ele geçirilmesini getirecektir. Fakat hiçbir zaman esas hedef burjuva demokratik özgürlükler değildir, bilakis burjuva demokratik özgürlükler devrim hedefine yönelik kavganın kazanımlarıdır. Ve bu tür kazanımlar devrimci kavgamızın yan ürünleridir.

Bütün bunlarla anlatmak istediğimiz demokrasi kavgamızın salt bir iki kanun maddesi değişikliğine indirgenmesine karşı olduğumuzdur. Yoksa proletaryanın siyasi özgürlüklerini kazanma gereğini küçümsemiyoruz.

«Proletarya siyasi hürriyete muhtaç olduğunu her zaman sezgisiyle kavramış ve bu hürriyet her ne kadar burjuvaziyi güçlendirmiş ve doğrudan doğ-

ruya onun örgütlenmesine yaramışsa da kendisinin buna herkesten çok muhtaç olduğunu hissetmiştir.» (16)

Bu gün özellikle belirtmeden geçmememiz gereken konu demokrasi kavgamızın bir parçası olan anti-faşist mücadeledir. Bu kavga bir yanıyla faşizmin geriletilmesi kavgasıdır, faşizme karşı birleştirilebilecek bütün güçlerin aktif mücadeleye sokulabilme kavgasıdır. Faşizmin ortadan kaldırılabilmesi son tahlilde devrim sorunudur ve kapitalizmin ortadan kaldırılmasını gerektirir. Yalnız bu sorunu böyle koymak, mevcut çerçevede faşizmin geriletilebileceği gerçeğini bize unutturmamalıdır. Biz faşizmin gerilemesi ve burjuva demokratik özgürlüklerin genişletilmesi mücadelesini, burjuvazinin gerçek yüzünü teşhir etmek ve kitlelerin devrim için hazırlanması amacıyla istiyoruz.

«'Biz' burjuvaya dedik ki; Siz sömürücüler ve iki yüzlüler, ezilen insanların politikaya katılmasını önlemek için her adımda binlerce barikat kurarken, demokrasi üzerine konuşuyorsunuz. Sözünüze inanmıyoruz ve bu insanların çıkarı uğruna siz sömürücüleri devirmek için, **halkın devrime hazırlanması amacıyla burjuva demokrasinizin yaygınlaşmasını istiyoruz.»** (abç) (17)

Yeri gelmişken belirtelim, bizim gibi ülkelerde demokrasi mücadelesi başka bir şeydir, metropollerde bu mücadeleden bahsetmek başka birşeydir. Bu mücadelelerin muhtevaları itibariyle metropollerde kazanılmış bir takım mevzilerin kaybedilmemesi söz konusudur, ve işçi sınıfının önündeki devrim adımı sosyalist devrimdir. Oysa bizim gibi ülkelerde -ki kapitalizmin serbestçe gelişip burjuva demokratik devrimlerin tamamlanamadığı bu nedenle de proletarya-

nın önündeki hedefinin demokratik devrim olduğu ülkelerde- durum oldukça farklıdır. Proleteryanın mücadelesini «özgürce» verebileceği bir ortam bu tür ülkelerin yapısı itibariyle (sömürülen ülkelerdir, emperyalist ülkelerdeki gibi işçi sınıfının yozlaştırılmasının olanakları daha azdır, işçi sınıfı aristokrasisi yaratacak paylardan bahsedilemez.) intiharları demektir. Bu yaklaşımla bu farklılık aynı zamanda, metropollerdeki işçi sınıfının omuzlayacağı görevlerle, bizim gibi ülkelerdeki işçi sınıfının omuzlayacağı görevlerin farklılığını da belirlemektedir.

Sosyalist hareketin geçmişinde eleştirilmesi gereken en önemli nedenlerden biri ulusal sorunun, Türkiye özgülünde de Kürt ulusunun görmezden gelinmesidir. Bu konuya ilişkin Kurtuluş'un 2. sayısındaki «Türkiye'de Ulusal Sorun Üzerine» başlıklı yazıda bu konuya ilişkin şunlar söylenmişti:

«Fakat 'bizde Marx'ın devrim için gerekli gördüğü maddi koşullar henüz gerçekleşmemiştir.' deyip görevin 'burjuva iktidarının derinleştirilmesi olduğunu savunanların ve bunu 'Kemalistlerden' bekleyenlerin Kürt sorununa yaklaşımlarının da tutarsız ve giderek şoven bir biçim alacağı apaçıktır. Üstelik Kürt ulusal hareketlerinin jenoside varan ırkçı uygulamalarla bastırılması, devrimci örgüt ve gruplara baskıyı da birlikte getirmesine rağmen, bu eğilim etkin bir şekilde süregelmiştir. 1971'lerde Kemalizmi 'küçük burjuvazinin en sol kanadının milliyetçilik tabanında anti-emperyalist tavır alışı' (bakınız Kesintisiz Devrim, Mahir Çayan) olarak nitelendirmek o dönemin bir mirası olsa gerek...»

Ve yine Kurtuluş'un 1. sayısında «Yol Ayrımı» başlıklı yazı da aynı konuya ilişkin şu tesbitler yapılmıştı:

«Osmanlılık anlayışının yerini milliyetçilik alırken Şovenliğe kadar-doğal olarak-uzanıyordu. Bu Şovenliğin örneklerini cumhuriyet hükümetleri döneminde Kürt ulusal hareketine karşı uygulanan tedip ve zorla asimilasyon politikalarında açıkca görebilmekteyiz.»

Ülkemiz sosyalist hareketinde bu gün olsun, geçmişinde olsun, demokratik mücadeleden bahsederken son derece demokratik bir hak olan «ulusların kendi kaderini tayin hakkından» ne anlaşılması gerektiği üzerinde pek durulmamıştır, durulmamaktadır. Örneğin kendine sosyalist diyen bir partinin yayın organında şu satırlara rastlanabilmektedir:

«Bütün Türkiye sathında süre gelen sömürü, faşist baskı **Doğu Anadoluda** (abç) daha özel bir durum gösteriyor... **Doğu Anadolu'daki halk kitleleri** (abç) üzerinde faşist baskılar yoğunlaşıyor.» («Irkçı Şoven Baskılar Geliştiriliyor» başlıklı yazıdan) (18)

Oysa *bunlar* değil sosyalist, tutarlı bir demokratın bile edeceği laflar değildir. Burjuvazi eğer bir ulusun varlığnı inkâr ediyorsa bizim tavrımızda onlara paralel olmamalıdır.

«Kim ulusların ve dillerin eşitliğini tanımıyor ve savunmuyorsa, kim her türlü baskı yada eşitsizliğe karşı savaşmıyorsa, o, Marksist değildir.» (19)

Özellikle, demokratik devrimimizin muhtevası itibariyle feodal kalıntıların temizlenmesi ile ulusal sorun çakışmaktadır. Çünkü sosyo-ekonomik yapı itibariyle bugün bölgesel olarak en geri bıraktırılmış kesim, Türkiye'nin doğusudur ve demokratik devrimimizin en önemli görevlerinden biri de ulusal sorunu çözüme ulaştırmasıdır. Yalnız bu sorunun proletarya hareketine tabi, enternasyonalizme tabi bir biçimde çözümünden yanayız.

«İlk önce ulusal görevler, ondan sonra proletaryanın görevleri, diyorlar burjuva milliyetçileri (...) Biz herşeyden önce proletaryanın görevleri diyoruz, çünkü bu görevler sadece emeğin ve insanlığın sürekli ve hayati çıkarlarını karşılamakla kalmıyor ama aynı zamanda bunlar, demokrasinin çıkarlarına da uygun düşmektedir.» (20)

Hiçbir şey demokratik devrimimizin önünde duran en önemli görevlerden ulusal sorunu, yani Türkiye'de ağırlıklı olarak «Kürt ulusunun (ki ana dili ve edebiyatlarını kullanamayan) kendi kaderini tayin hakkı» sorununu gündeme getirmekten bizi alıkoymamalıdır.

Bugün Türkiye'de sosyalist hareketin önündeki acil görev partileşme ve programın yaratılması sorunudur. Biz bu perspektif ışığında demokratik devrimimizin **başlıca** görevlerinin emperyalizme bağımlılığın çözülmesi onun gericiliğinin sağlam dayanaklarından feodal kalıntıların temizlenmesi ve ulusal sorunun çözümlenmesidir, diyoruz.

KURTULUŞ

N O T L A R

(1) Devlet ve Devrim, Lenin, s. 110
(2) a.g.e. s. 110
(3) İki Taktik, Lenin, s. 189
(4) S.B.K.P. (B) Tarihi, s. 101
(5) a.g.e. s. 101
(6) a.g.e. s. 94
(7) Yaşasın Halk Savaşının Zaferi, Lin Piao, s. 16
(8) Seçme Eserler, Mao, cilt 2, s. 326

(9) a.g.e. s. 326
(10) Devlet ve Devrim, Lenin, s. 44
(11) Çark Başak, sayı 4, s. 4
(12) Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm, Lenin, s. 27
(13) Marx, Engels, Lenin'de Devlet Kuramı, Stanley Moore, s. 83
(14) Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky, Lenin, s. 101
(15) a.g.e. s. 90
(16) İki Taktik, Lenin, s. 150
(17) Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky, s. 135
(18) Çark Başak, sayı 1, s. 6
(19) Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Lenin, s. 20
(20) a.g.e. s. 25

ÖNCÜ SAVAŞI ÜZERİNE

Geçmişin Değerlendirilmesi Üzerine Bir İnceleme - III

— I —

Anlaşılamayan bir sorun olduğu için önce Kesintisiz II - III'te Öncü Savaşı'ndan ne anlaşılmakta olduğunu incelemek zorunluluğu vardır. Çünkü geçmişte THKP hareketine sempati duyup, bugün onun görüşlerini savunduklarını iddia edenlerin tümü, bu görüşleri kendilerince yorumlayarak, ona ait olduğunu zannettikleri çalışma tarzları öne sürmektedirler. Bizce bu iddia ile ortaya çıkan tüm görüşler, ya öncü savaşıyla neyin kastedildiğini gerçekten kavrayamamakta, veya, iyi niyetle devrimin pratik sorunlarına cevaplar getirmeye çalışmakta, ya da devrimciler için eleştiri — öz-eleştirinin ne anlam taşıdığını kavrayamaksızın, bu görüşleri bir tabu düzeyine yükselterek, Çayanizm yaratmaya çalışmaktadırlar. Bunların ötesinde, bu görüşe ait olmayan çalışma tarzlarının ona ait olduğu iddiasıyla, kıvırtmalara imkân sağlayabilmek için bilimi tahrif etme yoluna giderek devrimci kadroların bilimden uzaklaşmasına, kafaların karışmasına neden olmaktadırlar.

Bu unsurlar, yapılan eleştirilere bilimsel bir

çerçevede cevap vermek yerine, ya duygusal ajitasyon yapmakta, ya da sanki cevap veriyormuş gibi, eleştirilerin bütünden ayrı olduğunu, parça parça sağından solundan tutulup çekiştirildiğini, tahrifat yapıldığını iddia ederek yan çizmektedirler.

Yapılan eleştiriler elbette ki bütünlüklü olmak zorundadır. Parçayla bütünü açıklamaya çalışmak, olsa olsa formel mantığın işi olabilir. Parça bütün diyalektik ilişkileri içerisinde ele alınmadıkça, ne bütün, ne de parça hakkında doğru bir bilgilenmeye ulaşılamaz. Şimdiye değin bizim yaptıklarımız bundan ayrı bir şey değildir. Başlangıçta «Yol Ayrımı» yazısında, geçmişle bağlantılı olarak 1971'in genel bir değerlendirmesini yapmış ve özel olarak da THKP hareketi üzerine olan görüşlerimizi koymuştuk. Bu değerlendirme içerisinde 1971'in Türkiye devrimci hareketine kazandırdıklarına yine genel olarak değinmiş ve THKP'nin yanlış bulduğumuz stratejik ve doğrudan doğruya stratajiyi ilgilendiren taktik ve teorik hatalarına dikkat çekmiştik. Bu bir genel çerçeve teşkil ediyordu. Daha sonraki yazılarımızda ise sorunu yanlış terimlerle tartışmamak amacıyla marksist terminolojiye belirli bir açıklık getirmeye çalıştık. (1)

Bizim ortaya koyduğumuz görüşleri bütünlüklü bulmayanlar oldu.. Ancak cevaplarken bütünlüklü olduğumuzu kabul etmek zorunda kaldılar. Bu zorunluydu ve bizim görüşlerimiz de belirli bir bütünlük arzetmek durumundaydı. Özel olarak **devrim anlayışı ve çalışma tarzı** konusunda, genel anlamda Kurtuluş'ta şunlar söyleniyordu:

«Kitlelerle birlikte sürdürülmeyen her öncü savaşı oligarşi tarafından mutlaka yenilecektir, silah-

(1) **Evrim ve Devrim Aşamaları, Kurtuluş, Sayı: 2**

lı mücadelenin tek kurtuluş yolu olduğunu anlamamış olan kitlelerden, silahlı mücadelede bir destek beklemek bir hayal olur. Kitleler kendi deneyleriyle öğrenirler. Bu gün reformistlere umutla bakan kitlelerden silahlı mücadelede destek beklemeye imkân yoktur. Belli bir siyasal mücadele içerisinde adım adım hazırlanmak, ona göre örgüt ve çalışma tarzları geliştirmek bir şeydir, bunlar olmadan siyasal mücadeleyi temel olarak silahlı propaganda ile sürdürmek bir başka şeydir.

«Siyasal mücadeleden silahlı mücadeleye geçiş, uzun bir hazırlık devresi gerektiren, çok büyük bir değişimdir. Eğer ayaklanmanın bir sanat olduğu söylenebilirse, bu sanatın esas içeriği mücadeleye, her aşamada siyasal koşullara uygun biçimler vermesini ve her dönemin siyasal mücadele biçimleriyle silahlı mücadele biçimleri arasındaki doğru ilişkileri muhafaza etmesini bilmektir. **Başlangıçta siyasal mücadele esas görevdir**, silahlı mücadele ikinci plânda kalır. Daha sonra, silahlı mücadelenin anahtar rolü oynadığı ikinci aşamaya ulaşırız. Fakat bu dönemde bile silahlı mücadelenin ne zaman sadece bir bölge içerisinde, ne zaman ülke çapında anahtar rolü oynadığını açıkça tanımlamış olmak gerekir.» (2)

Burada çalışma tarzı ve devrim anlayışı konusunda oldukça açık ifadeler yer almaktadır. Eleştirirken kendi önerisini de ortaya koyan bir paragraftır bu. Daha sonraki yazılar ise sorunu parça parça ele alıp «çekiştiren» bir anlayışın değil, bütün olarak konulan görüşlerin değişik açılardan daha da açılarak ele alınmasının ürünüdürler. Ve bu açılımlar temel kavramlara yönelerek ilerlemiştir.

---

(2) **Kurtuluş, Sayı: 1, s. 47-48**

«Kişi genellikle çaresizliğe düştüğü zaman sinirlenir» derler. Bu, ideolojik tartışmada bir o kadar daha doğrudur. Bugün bizim getirmiş olduğumuz eleştiriler karşısında öz itibariyle söyleyecek söz bulamayan arkadaşlar, yazılarımızdaki özü bir yana koyup, genel olarak hata aramaya çıkmaktadırlar. Bu yolda yürümeye devam ettikçe, belki yazılarımızda batı hatalar bulabilirler, ama Türkiye sosyalist hareketine beş kuruşluk yararları olmaz. İşin doğrusu bizim muhtevada neler önerdiğimiz konusuna eğilmeleridir. Bu durum kendileri için olduğu kadar, Türkiye sosyalist hareketi için de yararlı olacaktır. Bu çerçeveye ulaşamadıkları sürece de daha bize çok «sinirleneceklerdir». Ama sinirlenmek, çamur atmak, sunî çizgiler çizmeye çalışmak neye yarar. Bilimin yolu tektir. Yarın kabul edeceğimiz gerçeği, inatçılığı, kariyerizmi ve duygusallığı bir yana koymaya gayret ederek, bugünden kavramaya çalışsak, ya da şu anda kabul etmekte olduğumuzu ilân edersek, yapılması gerekeni yapmış oluruz.

Bu sözcükler, «Mahir Çayan'ın görüşleri arkasına saklanarak grup yaratılmasına engel olacağım» diyen, ve bu anlayışı paylaşmalarına rağmen bugün, bizimle olan ideolojik ayrılığı «bu arkadaşlar geçmişi eleştiriyorlar, ben ise geçmişe katılıyorum, işte aramızdaki ideolojik ayrılık budur» diyerek belirlemeye çalışan ve şu anda bu çizginin üzerinde **yer alan arkadaşlaradır; ve aynı zamanda bu sözcükler, Kesintisiz Devrim II - III'ü** geliştiriyoruz diyerek, onunla alâkası olmayan, o çizgiyi çoktan terketmiş olmalarına rağmen tam bir ideolojik kargaşa içerisinde, «geçmişi biz temsil ediyoruz» iddiasında olan arkadaşlaradır.

Davulun sesini uzaktan tatlı tatlı dinleyenlere,

hedefe bir tek kurşun atmışlar mıdır, onu sorarız. Gerilla üzerine uzun uzun yazılar yazıp, sağa sola korkaklık, pasifizm yaftası yapıştırmak kolaydır, ama sosyal pratik insanın çanına ot tıkar. Geçmişte de çok rastlanılmıştır, «halk savaşı, halk savaşı» diye haykırıp, zamanı geldi denilince de, «ayakkabılarını boyatmaya gidip», bir daha görünmeyenlere; Kızıl bayraklı gazeteler çıkarıp, ayaklanma çağrısı yapıp, sonra da «biz devrimci harekete lâzımız» deyip, kızıl bayrak yerine beyaz bayrak çekenlere; tehlike geçince yeniden aslan kesilenlere. Tarih bunları da yaşadı. Yeniden de yaşayacağı muhakkaktır.

— II —

Kesintisiz Devrim'de mücadele yöntemleri genel olarak dünya ve ülkenin tahlillerine dayanılarak getirilmekte, doğru bir noktadan yola çıkılmaktadır. Buna dayanarak ülkenin ekonomik ve siyasal durumu tahlil edilerek önemli bir sonuca ulaşılmaktadır:

SUNÎ DENGE

Ülkenin ve kitlelerin durumu konusundaki bu son derece önemli değerlendirme kavranılmadıkça, öncü savaşının anlamı kavranılamaz.

«... Kısaca özetlediğimiz bu yeni sömürgecilik metodu, bir yandan emperyalizmin ülkeye iyice yerleşmesi (yani emperyalizmin sadece dışsal bir olgu değil, aynı zamanda içsel bir olgu haline gelmesi) sonucunu doğururken, öte yandan geri bıraktırılmış ülkelerde, geçmiş dönemlere kıyasla izafi olarak —feodalizmin etkin olduğu, eski sömürgecilik dönemine kıyasla— belli ölçülerde pazarın genişlemesine paralel olarak toplumsal üretim ve **nisbî refahı arttırmıştır.** (abç)

«Bunun sonucu olarak, **geri bıraktırılmış ülke içindeki çelişkiler yumuşamış** (feodal döneme kıyasla) ***halk kitlelerinin düzene karşı tepkisi ile oligarşi*** **arasında sunî bir denge kurulmuştur.** (abç)» (3)

Gördüğümüz gibi doğru bir anlayışla determinizmden yola çıkılmaktadır. Feodal döneme göre toplumsal üretim artmış, bu artış haliyle nisbî bir refah yaratmış ve bu nisbî refaha paralel olarak da ülke içerisindeki çelişkiler yumuşamıştır. Burada, tahlilin en önemli noktasına gelmiş oluyoruz. Devrimi yaratacak olan güçlerin hakim sınıflar karşısındaki durumu determinist bir yön, yani doğrudan doğruya ekonomiye bağlı bir yön ile tesbit edilmektedir. Kitlelerin düzene karşı olan tepkilerinin yumuşamış olduğu söylenirken, haliyle bu tepkilerin ifadesi olan kitlelerin kendiliğinden gelme eyleminin de gerilemiş olacağı zımnen kabul edilmektedir. Bu aynı zamanda kitlelerin siyasetten de uzaklaşmaları, devrimci harekete karşı ilgilerinin azalması anlamına da gelir. Zaten Kesintisiz Devrim II - III'te de durum bu şekilde tesbit edilmektedir.

Determinist yan bu şekilde tesbit edildikten sonra, buna bağlı olarak kitlelerin düzene karşı olan tepkilerinin yumuşamasında etken olan diğer faktörler de ele alınmaktadır.

«Emperyalist işgal gizlendiği için —emperyalizm aynı zamanda içsel bir olgu haline geldiği için— halk kitlelerinin milliyetçi tepkileri, gâvur allerjisi nötralize olmuştur.» (4)

Görüldüğü gibi birinci alıntıda sınıfsal tepkilerin yumuşama nedeni getirilirken, burada da ulusal

---

(3) Bütün Yazılar s. 333

(4) a.g.e. s. 333

tepkilerin yumuşaması dile getirilmektedir. Objektif olarak bu durum söz konusu iken yeni sömürgeciliğin bir başka özelliği olarak da:

«Ülke içindeki pazarın genişlemesine paralel olarak şehirleşme, **haberleşme ve ulaşım çok gelişmiş** ve ülkeyi ağ gibi sarmıştır. Eski dönemlerdeki halkın üzerindeki zayıf feodal denetim, ... yerini çok daha güçlü devlet otoritesine bırakmıştır. Oligarşik devletin ordusu, polisi ve de her çeşit pasifikasyon ve propaganda araçları ülkenin her köşesinde egemenliğini kurmuştur.» (5)

Bütün bu objektif ve subjektif faktörler birleştirilerek sunî denge daha da detaylandırılmış olmaktadır:

«Artık geri bıraktırılmış ülkelerdeki oligarşik devlet aygıtı, mevcut üretim ilişkilerini —buna ülkedeki üretim ilişkileri iç dinamikle gelişmediği için, **emperyalist üretim ilişkileri** * (abç) demek yanlış olmayacaktır— uzun bir süre koruyabilecek seviyeye gelmiş, bu ülkelerdeki halk kitlelerinin, **özellikle geniş emekçi yığınlarının tepkileri pasifize edi-**

---

(5) a.g.e. s. 334

* Literatürde emperyalist üretim ilişkileri diye bir üretim ilişkisi söz konusu değildir. Her ne kadar terim emperyalizme bağımlılık sorununu anlatabilmek için kullanılmış ve ifade ettiği anlam açık ise de, sorunu doğru terimlerle ele almanın yararı vardır.

Bildiğimiz gibi üretim ilişkileri, üretim süreci içerisinde insanların karşılıklı olarak kurdukları ilişkilerin hukukî üst yapıdaki ifadesidir. Üretici güçlerle üretim ilişkileri bütününe üretim tarzı adı verilir. Ve üretim tarzı artı ürüne el konuluşun biçimine göre adlandırılır. Böylece ele alındığında yukarıda tanımlanan olgu

lerek, bu tepkiler ile oligarşi arasında sunî bir denge kurulmuştur.» (6)

Zaten «nisbî refahın» artışıyla zayıflamış olan tepkiler, güçlü oligarşik devlet aygıtının çeşitli yöntemleriyle kolayca denetim altına alınabilmekte ve bu durum uzun süre muhafaza edilebilmektedir. Her ne kadar **sunî** olan bir **dengeden** söz edilse de, tanımlanan olay **birinci** olarak bir denge değil, halkın aleyhine olan bir dengesizliktir; oligarşinin üstte, halkın altta olduğu bir dengesikliktir. **Denge** sözcüğünün kullanılışındaki asıl amaç, zayıf tepkileriyle halkın altta, oligarşinin ise üstte olduğu bir **durgunluk** durumunun sürüp gittiğini anlatabilmektir. **İkincisi** bu durum, sunî olarak nitelendiriliyorsa da, objektif bir temele, ekonomik bir temele sahip olan bir olgudur, çünkü «ekonomik yapının getirdiği refahın tepkileri yumuşatmasının» bir ürünüdür.

Bütün bu söylentileri toparlayacak olursak, şu sonuca ulaşırız:

Kitleler; «nisbî refahın sonucu bir rahatlama içerisinde», «günlük maişet derdi içinde kaybolmuş», «emperyalist yayınla şartlanmış», «düzenin şu ya da bu partisine umudunu bağlamış», uyuşuk, pasifist, «apolitik» bir durumdadır.

Kitlelerin durumu bu şekilde tesbit edildikten sonra Kesintisiz Devrim II - III'te şu sorular sorulmaktadır:

1) «Emperyalizmin işgali altında olan ülkeler-

---

artı değer sömürüsü ve tamamiyle kapitalist üretim ilişkileridir. Ve emperyalist üretim ilişkisi diye de emperyalizme bağımlı olan bir ülkedeki üretim ilişkileri, yani kapitalist üretim ilişkiler kastedilmektedir.

(6) a.g.e., s. 334

de emperyalizm ve oligarşiye karşı mücadele nasıl yürütülecektir?

2) «Oligarşi ile halkın memnuniyetsizliği ve tepkileri * arasındaki sunî denge hangi mücadele biçimi temel alınarak bozulacaktır?

3) «Halkı devrim saflarına çekmek için hangi mücadele metodunu temel olarak seçeceğiz?

4) «Geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının temel aracı hangi mücadele biçimi olacaktır?.» (7)

Birinci nokta hariç, diğer üç nokta yukarıda açıklanan durumda bulunan kitlelerin devrim saflarına kazanılması için hangi mücadele metodunu temel almalıyız sorusunu ortaya getiriyor. Bu soruyu cevaplayabilmek, emperyalizm ve ülkenin tahlili, devrim, çalışma tarzı ve örgüt konularında etraflı bir inceleme ile mümkün olabilirdi. Kesintisiz Devrim II - III'te de böyle yapılmıştır. Üçüncü bunalım dönemi, ülkenin koşulları incelenerek bu koşullarda geçerli olacak devrim, çalışma tarzı ve örgüt anlayışları getirilmiştir. Soruna yeni cevaplar getirmeye zorlayıcı yan, gerçekten dünyanın 1945'-lerden sonra, yani üçüncü bunalım dönemi dediğimiz dönemde yeni özellikler arzetmesiydi. Bu yeni özellikleri muhtevada arıyoruz demek, Leninizmi aşıyoruz, Leninizm geçtiğimiz dönemin marksizmi idi demekti ki, bu Marksizmle özde çelişme anlamına gelirdi. Kesintisiz Devrim II - III'te böyle bir iddia söz konusu değil. Tam tersine:

«... emperyalizmin özü değişmemiştir. Değişen

---

* Burada tepki sözcüğü karışıklığa yol açmasın. Yukarıda söylenildiği gibi, bunlar pasifize olmuş tepkilerdir.

(7) a.g.e., s. 339

emperyalistlerarası **ilişki ve istismar biçimidir.** Bu bakımdan, emperyalist dönemin Marksizmi olan Leninizmin evrensel tezleri, emperyalizm bir sistem olarak çökene kadar geçerlidir.» (8)
denilerek, devrim sorunu Leninist kavramlar temel alınarak tartışılmaya ve genel bir devrim teorisine ulaşılmaya çalışılmaktadır.

Evrim - Devrim ve Millî Kriz

Kesintisiz Devrim II - III'te ele alınan Leninist kavramların başında Millî Kriz Sorunu gelmektedir. Daha önce «Kurtuluş»un ikinci sayısında tartıştığımız evrim ve devrim aşamalarının iç içeliği de buradan kaynaklanmaktadır.

Birinci olarak marksist devrim teorisi anlatılırken:

«Lenin'in ayırımına göre, devrim aşamasında olunabilmesi için: a) proletaryanın bilinç ve örgütlenme seviyesinin devrim için yeterli olması gerekir, (Devrimin subjektif şartlarının uygun olması şarttır) b) ezeni de, ezileni de etkileyen bir **millî bunalımın** olması şarttır.» (9)
diye sorun ortaya konulmaktadır.

Aynı **millî bunalım** kavramının, üçüncü bunalım döneminde emperyalizmin işgali altındaki ülkeler için (açık ve gizli işgalin aynı sonuçları doğurduğu kabul edilerek) aldığı biçim incelenmektedir.

«Bu ülkelerdeki emperyalist hegemonya bağımsız bir milli burjuvazinin gelişmesine engel olduğundan ülke kapitalist bir ülke olsa bile, var olan kapi-

---

(8) a.g.e., s. 336
(9) a.g.e., s. 317

talizm kendi iç dinamiği ile gelişmediğinden çarpıktır, emperyalizme göre biçimlenmiştir. Emperyalist hegemonya toplumun kendi iç dinamiği ile gelişmesine engel olduğu için ülke alt yapı ilişkilerinden üst yapısına kadar, milli bir kriz içindedir.

«Bu milli kriz, tam anlamı ile olgun değildir. Ancak şu veya bu ölçüde vardır. Varolan bu krizin derinleştirilip olgunlaştırılması, tamamen o ülke devrimcilerine bağlıdır.» (10)

Burada söz konusu edilen milli krizin Lenin'in koyduğu milli krizden farklı olduğu:

«Bütün geri bıraktırılmış ülkelerin pasifistleri **Lenin'in klâsik tanımına** (abç) dört elle sarılırlar.» (11) denilerek anlatılmaktadır. Ancak bu olgunlaşmamış olsa da yukarıda açıklanan şekilde bir milli krizdir.

Bu **milli kriz** kavramından hareketle, subjektif şartlar söz konusu edilmeksizin evrim ve devrim aşamaları arasındaki bir **ilişkiye** geçilmekte ve bunun sonucu olarak da **silahlı eylemin objektif şartlarından** söz edilmektedir.

«Emperyalist hegemonya altındaki bütün geri bıraktırılmış ülkelerde milli kriz, tam anlamı ile olgunlaşmamış olsa bile mevcuttur. Bu ise devrim durumunun sürekli olarak var olması, evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesi, bir başka deyişle silahlı eylemin objektif şartlarının mevcudiyeti demektir.» (12)

Yukarıdaki alıntı bir mantık zinciri şeklinde, emperyalist hegemonyanın sürekliliğini, dolayısıyla

---

(10) a.g.e., s. 321

(11) a.g.e., s. 322

(12) a.g.e., s. 321

sürekli bir milli krizi, sürekli bir devrim durumunu, her zaman için evrim - devrim aşamalarının iç içeliği ve sürekli olarak silahlı eylemin objektif şartlarının mevcudiyetini ortaya koymaktadır. Yani bu zincir sürekli devrim durumunun varlığı sonucu evrim - devrim aşamalarının iç içeliğini de sürekli kabul etmekte ve ayrı bir evrim dönemini tanımamaktadır. Bu nokta evrim - devrim aşamalarının iç içeliğini kabul edip de, ayrıca bir evrim döneminden söz eden arkadaşlar için devrimci dürüstlüklerini koruyabilmeleri açısından hayatî önem taşımaktadır.

Buraya kadar olan kısımda dört önemli noktayı tesbit ettik:

I — Sunî denge
II — Sürekli milli bunalım
III — Evrim - devrim aşamalarının her zaman iç içeliği
IV — Silahlı eylemin objektif şartlarının her zaman varolduğu.

Bunlar içerisinde hangi mücadele yönteminin seçilmesinin gerektiğini belirleyen —bir soyutlamaya giderek— birinci ve dördüncü noktalardır. Bu sonuca varabilmek için daha önce sorulmuş olan dört soruyu hatırlamamız gerekir.

«Oligarşi ile halkın memnuniyetsizliği ve tepkileri arasındaki **sunî denge** (abç) hangi mücadele biçimi temel alınarak bozulacaktır.» (13)

Eğer devrimciler halkın kurtarıcıları değil de, onunla birlikte kurtuluşu arayan insanlarsa ve devrimci mücadele onlarla birlikte sürdürülecekse, her

---

(13) a.g.e., s. 339

şeyden önce «politikayla ilgilenmeyen», «uyuşuk», yani suni denge koşulları içerisinde olan kitlelerin bu durumdan çıkarılması gerekir ki, devrimci hareket içerisinde yer alsınlar.

İşte Kesintisiz Devrim II - III'ün silahlı mücadele konusunda ortaya getirdiği özgün anlayış yukarıda anlatılan «sunî denge»nin kırılması anlayışıdır. Ve sunî dengenin de ancak silahlı propaganda sa-sayesinde kırılabileceğini, başka mücadele yöntemlerinin sunî dengeyi kırmak yerine onu devam ettireceğini Kesintisiz Devrim II - III şöyle anlatır:

«... bu tip 'klâsik kitle' çalışması * ile ekonomik - demokratik mücadeleyi, politik mücadeleye dönüştürmek isteyen örgütler, düşmanın askerî üstünlüğü ve baskısı karşısında güçsüzlüğe düşecekler, giderek iyice sağa kayacaklardır.

«Bu yol 'oligarşik diktatörlük ile halktan gelen baskı arasında kurulmuş sunî dengeyi bozacak yerde onu devam ettirecektir'» (Che) (14)

Bugün hem Kesintisiz Devrim II - III'te savunulan görüşleri savunduklarını iddia eden, hem de sunî dengeyi kırmak için yapılması gereken silahlı propagandadan kaçan arkadaşların dayanağı Kesintisiz Devrim'de karşı çıkılan «asgarî örgütlenme»dir. Niçin söylediğinizi yapacak kadar dürüst olamıyorsunuz sorusuna verilen cevap; ya «henüz parti yok»,

---

* Klâsik kitle çalışmasından kasıt: «Kitlelerin içine girerek, kitlelerin acil gereksinmeleri etrafında kitleleri örgütleyip, eyleme sokma ve kitlelere siyasi bilinç götürüp örgütleme, yani emekçi kitleleri ekonomik hak ve istemleri etrafında örgütleyip siyasi hedefe yönlendirme» (a.g.e. s. 339) dir.

(14) a.g.e., s. 340

ya da «asgari örgütlenme» olmakta ve bu sözcüklerin arkasına sığınarak günler, aylar, hatta yıllar geçmektedir.

Doğrudur. Kesintisiz II - III partisiz bir silahlı propagandayı savunmamaktadır. Ama aynı zamanda partinin savaşa savaşa kurulacağını belirtmekte ve hiç de parti kavramının biçimiyle ilgilenmemektedir. Onu ilgilendiren partinin muhtevası ve yerine getireceği işlevdir. Bu konuda THKP pratiği en açık delildir. THKP belirli bağlarıyla son derece küçük bir azınlık tarafından kurulmuş ve siyasi çizgisini hayata geçirmeye çalışmıştır.

'26 Temmuz Hareketi' de Sierra Maestra'da mücadeleyi çok küçük bir azınlıkla başlatmıştır.

Kesintisiz Devrim II - III bu konuda şöyle diyor:

«Bu dönemde bir devrim olmuştur. Ve bu devrimi yapanlar, **işe silahlı propagandayı temel çarpışma biçimi olarak alıp, öncü savaşı ile başlamışlardır.** Bu tarihsel durumun bu Leninist çalışma biçimini temel alan devrimci hareketler, bugün dünyanın kırlık bölgelerinde halkların kurtuluş destanını yazmaktadırlar.» (15)

Bu paragraf aynı zamanda mücadeleye ne zaman ve neyle başlanılması gerektiğini de açıklığa kavuşturmaktadır: işe silahlı mücadele ile başlamak. Dergi çıkararak değil.

Her ne kadar belirttiklerimiz Kesintisiz Devrim II - III'e göre neyle, nasıl başlamak, yani çalışma tarzı ve partinin nasıl olması gerektiği konusuna yeterince açıklık getiriyorsa da, «asgari örgütlenme» konusundaki görüşleri de aktarmakta yarar var. Yapacağımız aktarma, Kesintisiz Devrim II - III'ü savu-

---

(15) a.g.e., s. 338

nuyoruz diyerek söylediklerini göz ardı edenlere çok önceden verilmiş çok iyi bir cevap niteliğinde de olacaktır. Biraz uzun olsa da aktaralım:

«Elbette bu yoldan gidildiğinde de görünüşte bazı ilerlemeler olacaktır. Ancak, bu yolun savunucuları, giderek, başlangıçta savaşçı niteliklere sahip olsalar bile, bu niteliklerini kaybedecek, yozlaşacak ve giderek bürokratlaşacaklardır. Yitirilen devrimci öz ve de pasifize edilmiş beş-on emekçi; işte bu görüşün yolu basitleştirilince budur. *

« * Bu çizginin kitleleri bilinçlendirme politikası:

— **Merkezi periyodik bir yayın organı** (abç) (Siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak) (Devrimci Gençlik Dergisi — Kurtuluş).

— **Broşürler** (abç) (Devrimci Gençlik Yayınlarından 5 broşür — Kurtuluş)

— Nakil ip görevini yapan merkezî organın dağıtım şebekesinde, mahalle birim alınarak bürokratik kademelerini kurma

— Ve de sözde askerî hareketlerin (silahlı propaganda değil!) **asgari örgütlenmesi.** (abç)

«Bütün bunlara **revizyonistler stratejik örgütlenme** derler. **Önce bu sözde stratejik örgütlenme için çalışılır.** (abç)

«Ancak oligarşinin baskı ve tenkil politikasının ağır şartları altında:

— Merkezi periyodik yayın organı ve broşürler çıkarmak

— **Klasik sözde kitle çalışması ile devrimin 'taze kuvvetlerini'** (abç) oluşturmak.

«Henüş oluşum halinde olan ve asla da stratejik örgütlenme aşamasında olmayan **örgütün yöneticilerinin** ve **önde gelen üyelerinin** çalışmalarını, dergi ve broşür çıkarmaya ve dağıtmaya teksif eder. (abç)

«Karşı devrimin baskı şartları altında örgüt bir türlü silaha sarılacak seviyeye gelemez. Zaman geçer. (Şimdilik 1972'den 1976'ya kadar — Kurtuluş)

«**Asgari örgütlenme** (abç) için şartlar bir türlü hazır olamaz. Giderek örgüt tam bir bürokratizmin batağına saplanır. Üyelerdeki savaşçı ruh (eğer varsa) yiter, elemanlar merkezi organın çıkmasını bekleyen gazete bayilerine dönerler. Dağıtılması güç, okuyucusu fazla olmayan gazete bayileri halinde 'işçi - köylü bölge komiteleri' **iki - üç sözde yönetici pasifistin** (abç) gevezelik, entellektüel tartışma ve de rapor alan, rapor veren bir bürokratik mekanizması ha line dönüşür.

«Aşırı gizlilik ile **gevezelik ve lâçkalık beraber gider. İllegalitenin çarkları pasifizm adına döner.** Arada bir hazırlop para gasbı işi olursa, merkez birkaç kişiyi tayin ederek bu işin yapılmasını organize eder. Böylece ögrütün çok yönlü çalışmayı başarı ile yürüttüğü kanısına varılır. **Haftalar, aylar** (dikkat edilsin, yıllar demiyor, haftalar, aylar diyor — Kurtuluş), **stratejik örgütlenmeyi ve de askeri eylemler için asgari örgütlenmeyi** (abç) tamamlama hikâyesi ile, 'büyük işler plânlanıyor' kanısı içinde, gevezelik, yazı - çizi işleri ile geçer.

İşte silâhlı mücadeleye sözde evet diyen pasifizmin çalışma tarzı pratikte budur.» (16)

Bu kadarı. dedikleri ile —ki dedikleri de arap saçına benzer— yaptıkları arasında tutarlılık olmayanlara Kesintisiz Devrim II - III'ün verdiği en iyi cevaptır. Geçmişte bu işi yalnızca PDA yapardı. Bugün THKP'nin prestiji yenilerini bu çizgiye ekledi. Söylenecek daha fazla söz olduğunu zannetmiyoruz. *

---

(16) a.g.e., s. 340 - 341

* Bu aktarmaları kimseyi dolmuşa getirmek için değil,

Gördüğümüz gibi Kesintisiz Devrim II - III'de özgün öncü savaşının ,yani silahlı propagandanın görevi her şeyden önce sunî dengeyi kırmaktır. Ve temel mücadele metodu olarak kabul edilmektedir. Bazıları temel mücadele metodunun hayata geçirilmese dahi gene de temel mücadele metodu olarak kalabileceğini iddia etme cüretini gösterdiler. Bu, cevaplandırmaya dahi değmeyecek ölçüde büyük bir zırvalıktır. Nominalistler gibi kelimelerin, yok o anlama değil de bu anlama geldiği, onun aslında göründüğü gibi olmadığı şeklinde bir yığın zırva yumurtlanabilir. Ama temel mücadele, temel mücadeledir ve hayatta cereyan edene biz mücadele deriz; hayalperestlerin kafalarındaki zihin antremanlarına değil. Bu konuda biraz önce aktardıklarımız da sorunu böyle almaktadır. «Asgarî örgütlenme», «stratejik örgütlenme», «parti», «temel mücadele hemen hayata geçmez», iddialarına verilecek cevap verilmiş, geliştirmeye, yoruma yer bırakmayacak bir kesinlikle de işe silahlı propaganda ile başlamak gerektiği vurgulanmış, ayrıca arkadaşlarımız anlamakta zorluk çekmesinler diye de hayata geçirilmiştir!

Emperyalizm ve Üçüncü Bunalım Dönemi

Lenin, işçi sınıfı hareketi içindeki genel bir ihanetin temellerine inebilmek amacıyla yaptığı ince-

---

bizim tahrifat yaptığımızı iddia ederek, göz göre göre bu görüşleri tahrif edenleri deşifre etmek ve yapmaya niyetleri olmadığı işleri savunuyoruz diyerek bir çok arkadaşı yanlış doğrultulara sürüklemelerini engellemek için yapıyoruz.

lemelerinde emperyalizm olgusunu beş esas niteliğine bağlı olarak şöyle tanımlıyordu:

«1. Üretimin ve sermayenin yoğunlaşması öyle yüksek bir noktaya gelmiştir ki, ekonomik hayatta tayin edici rol oynayan tekelleri yaratmıştır. 2. Banka sermayesi ile sanayi sermayesinin birleşip kaynaşması ve bu mali sermaye temeli üzerinde bir mali oligarşinin yaratılması, 3. Emtea ihracından ayrı olarak sermaye ihracının istisnaî bir önem kazanması, 4. Dünyayı aralarında paylaşan uluslararası tekelci kapitalist birliklerin kurulması ve, 5. En büyük kapitalist devletler arasında bütün dünyanın toprak bakımından paylaşılması tamamlanmıştır.» (17)

Ancak Lenin, hemen bunun ardından yukarıda sıralanan ekonomik çerçeveyle sınırlı kalmanın emperyalizmin tam bir tanımını vermeyeceğini belirtiyordu:

«Aklımızda, yalnız yukarıdaki tarifi sınırlayan temel, sırf ekonomik kavramları değil de, bir de kapitalizmin bu aşamasının genel olarak kapitalizm bakımından tarihteki yerini veya **emperyalizmle işçi sınıfı hareketi içindeki başlıca iki eğilimin ilişkisini tutarsak, emperyalizmin başka türlü tarif edilebileceği ve edilmesi gerektiğini ilerde göreceğiz.** (abç)» (18)

Görüldüğü gibi Lenin, emperyalizmin tam bir tanımına ulaşabilmek için, esas olarak onun işçi sınıfı hareketi içerisindeki eğilimlerle olan bağlantısının açığa çıkarılmasını gerekli görür. Ve şu sonucu ortaya koyar:

---

(17) Emperyalizm, s. 118

(18) a.g.e., s. 118 - 119

«... bir avuç çok zengin ülke hesabına yüksek tekel kârları demek olan emperyalizm, **proletaryanın üst tabakasının satın alınması için gerekli olan ekonomik imkanı yaratır** ve **böylece oportünizmi besler, biçimlendirir ve kuvvetlendirir.** (abç)» (19)

Bu noktada emperyalzmin kapitalizmin bir safhası olarak en tam tanımına ulaşmış oluruz. İşin asıl önemli yanı da işçi sınıfı hareketi açısından bu noktadır. Lenin, bu mekanizmanın işleyişini çok önceden izlemiş olan Marx'ın Engels'e yazdığı 7 Ekim 1858 tarihli bir mektubundan yaptığı aktarmayla açıklar:

«İngiliz proletaryası fiilen gittikçe daha fazla burjuvalaşmaktadır. Öyle ki, bütün milletlerin en burjuvası olan bu millet burjuvazisinin yanı-sıra bir burjuva aristokrasisine ve bir burjuva proletaryaya malik olma amacına açıkça yönelmektedir.» (20)

O dönemde yalnızca İngiltere için bir gerçeklik olarak ortaya çıkan bu olgu, yirminci yüzyılın başlarında kapitalizmin ileri derecede geliştiği tüm emperyalist metrepoller için genel bir durum haline geldi ve Lenin'in tarihin çöp sepetine gönderdiği İkinci Enternasyonal dönekliğinin maddî temelini teşkil etti. İşte Lenin bu gerçekliği, ikinci enternasyonal oportünizminin maddî temellerini açığa çıkarabilmek, işçi sınıfı hareketini devrimci rayına oturtabilmek amacıyladır ki, emperyalizm olgusunu incelemiş ve emperyalizm çağının Marksizmi olan Leninizmin temellerini atmıştır.

---

(19) a.g.e., s. 140

(20) a.g.e., s. 114

Emperyalizmin Dünü ve Bugünü

İşçi sınıfı hareketinin bir bunalım içerisine girdiği her dönem, bu konudaki yeni teorilerle at başı gider. Bugün dünya üzerinde izlediğimiz gibi, işçi sınıfı hareketi genel bir bunalım yaşamakta, buna paralel olarak da en başta emperyalizm üzerine son derece değişik teoriler ve bunalımdan çıkış yolları ortaya getirilmektedir. Genel bir bunalımın varlığı Marksizme bulaşmış bir çok aydında Lenin olma sevdaları yaratmaktadır. İzlenen olayın İkinci Enternasyonal oportünizminden temelde hiç bir farkı yoktur. İkinci Enternasyonal oportünizmi değişen zaman ve mekân koşullarında sadece elbiselerini değiştirmiş olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm devlet, demokrasi, ileri demokrasi, devrim ve proletarya diktatörlüğü teorileri İkinci Enternasyonal döneklerinin savundukları ve Lenin'in tarihin çöplüğüne gönderdiği teorilerin aynı özü koruyarak değişik kılıklarla ortaya sürülmesinden başka birşey değildir. Dün'ün sosyalist, sosyal demokrat partilerinin yerini bugün komünist partileri almakta ve sosyal demokrat partiler haklılıkla kendileriyle olan ayrılıkların neler olduğunu sormaktadırlar.

Böyle bir durumun ortaya çıkmış olması şaşırtıcı görülmemelidir. Çünkü Lenin'in emperyalizmin işçi sınıfı hareketi üzerindeki etkileri konusunda getirmiş olduğu açıklamalar geçerliliğini aynen korumaktadırlar. Bir olayın, maddi nedenleri ortadan kaldırılmadıkça ortadan kalkmayacağını, bir dönemde bastırılmış olsa bile aynı maddi nedenler etkinliğini sürdürdüğü müddetçe yeniden ortaya çıkabileceğini her Marksist en basit bir doğru olarak bilir. İşte bu nedenledir ki, bu gün yeniden hortlamış olan re-

vizyonizme karşı mücadelede her Marksistin başvuracağı temel kaynak yine Lenin'dir. Bunun ötesinde çağın değişmiş olabileceği, emperyalizmin yeni karakterlere büründüğü gibi varsayımlarla yanlış doğrultularda ilerlemeye çalışmanın işçi sınıfı hareketine yeni sapmalardan başka bir şey getirmeyeceğini bilmek gerekir.

Emperyalizm yok olana kadar özünün değişmeyeceğini bilirsek, arayacağımız değişikliklerin de özde değil biçimde meydana gelebilecek değişiklikler olacağını da biliriz. Bu değişiklikler, emperyalizmin başlangıçtan beri varolan özelliklerinden bir ya da diğerinin ağırlık kazanması şeklinde niceliksel olgular olarak incelenmelidir. Yeni özelliklerin ortaya çıktığı ya da çıkabileceğini beklersek mutlaka muhtevaya ilişkin değişiklikler aramak zorunda kalırız ki, bu da Leninizmin aşılması, yeni bir çağ içerisine girişimizle özdeş tutulabilir.

Bu anlayışla, «emperyalizmin toptan çöküş çağı», «sosyalist ülkelerin belirleyici olduğu çağ» gibi teorilerle burjuvazinin değirmenine su taşıyan değişik sapmalar kendilerine maddi temel bulduklarını sanmakta, herhangi bir konuda karşılarına Lenin dikildiğinde, «dünya değişti», «bu soruna Lenin'le cevap getirilemez» şeklindeki ifadelerle Leninizmden kopmuş olduklarını açıkça ilân etmekten çekinmemektedirler.

Bütün bu teoriler Lenin'in getirmiş olduğu emperyalizm tahlilinin yetersiz olduğu iddiasını ya üstü kapalı, ya da açık bir şekilde ortaya getirmekte; Lenin'in getirdiği analizlerde hangi eğilimlerin hız kazanıp, hangilerinin gerilediğini açığa çıkararak, bunun işçi sınıfı hareketi içindeki etkilerini inceleyecekleri yerde, emperyalizme yeni nitelikler atfet-

mekte, şu ya da bu şekilde emperyalizmin özünün değişmiş olduğu sonucuna varmaktadırlar.

Lenin'den günümüze değin emperyalizmin geçirdiği değişiklikleri kısaca gözden geçirecek olursak:

1. Sermayenin merkezileşmesi ve yoğunlaşması daha da artmış; dünya üzerinde egemen olan tekellerin sayısı daha da azalmış, bunun yanında güçleri artmıştır. Bu özellik Lenin'in getirmiş olduğu sermayenin merkezileşmesi ve yoğunlaşması olayının devamından başka birşey değildir. Bu durum ancak daha az sayıda tekelin dünya piyasasını ele geçirmesi anlamına gelir. «Yoğunlaşma daima daha da ileri gidiyor. Girişimlerin her biri, gittikçe daha fazla büyümektedir. Bir veya bir çok çeşitli sanayi kollarında, gittikçe artan sayıda girişimler, yarım düzine büyük Berlin bankasının desteklediği ve yönettiği dev girişimler içinde birbirleriyle birleşiyorlar.» (21)

Sermayenin bu ölçüde büyümesi izafi anlamda pazarlarının da daralması, tekeller arası rekabetin daha da şiddetlenmesi anlamını taşır.

2. Sermaye ihracının ulaştığı boyutlar hemen hemen çağın başından bu yana on mislini aşmıştır. Bu nicel büyümenin yanında sermayenin ihraç biçimi konusunda belirli değişiklikler söz konusu olmuştur. Para sermaye yanında patent, royalti, know - how gibi sermaye bileşenleri ihracın unsurları arasında büyük ölçülerde yer almıştır. İhraç edilen bu sermayenin en büyük kısmı metropollerin karşılıklı olarak birbirlerine ihraç ettikleri sermayeden oluşur. Bu doğrultuda bir eğilime zorlayıcı faktörlerden biri

---

(21) a.g.e., s. 13

sömürge ve yarı sömürge ülkelerin bağımsızlığına kavuşmaları ve kapitalist pazarları mutlak anlamında daraltması ise, bir diğeri de kapitalist bir pazarın daha büyük ölçüde sermayeyi yutabilme olanağıdır. Bu nedenledir ki ihraç edilen sermayenin en büyük kısmı metropol ülkelerine gitmektedir.

3. «Dünyayı aralarında paylaşan uluslararası tekelci kapitalist birliklerin» (Lenin) daha da gelişmesi. Lenin'in getirdiği bu özellik sanki sonradan çıkmışçasına, günümüzde emperyalizmi tahlil edenler uluslararası dev tekellerin yeni bir olgu yaratmış olduğunu, metropol devletlerinin yerini bu tekellerin almış olduğu iddiasını getirmektedirler. Bu iddialar ne kadar ince akıl oyunlarıyla kanıtlanmaya çalışılırsa çalışılsın, her şeyin ölçütü pratik ise, bu pratik, dünyanın paylaşılması olayının aynen Lenin'in belirttiği gibi **«büyük devletler»** arasında sürmekte olduğunu göstermektedir. Bu, özel tekellerle devlet tekellerinin kaynaşması ve tekellerin devlete egemen olmalarıyla daha da pekişen bir durumdur.

Bir başka teori ise, uluslararası tekellerin bunca büyümesini, emperyalizmin bütünleşmesi olarak yorumlamakta ve Lenin'in çoktan cevaplamış olduğu ultra emperyalizm tartışmasını yeniden gündeme getirmektedir. Bu da, yukarıda açıkladığımız gibi, niceliksel bir durumu kendi niyetleri doğrultusunda yeni bir niteliğe ulaştırmaya çalışarak, tam anlamıyla Kautsky'nin çizgisine düşmektedir.

Emperyalistler arası entegrasyon iddialarına verilecek en iyi cevap yine Lenin'de yer alıyor:

«Kautsky'nin içlerinde ultra emperyalizmin embriyonunu gördüğü uluslararası karteller, dünyanın paylaşılmasının ve yeniden paylaşılmasının, barış içinde yapılan bir paylaşmadan barışçı olmayan bir

yolla yapılan paylaşmaya tersine bir geçişin örnekleri değil midir?» (22)

Uluslararası karteller içerisinde ultra emperyalizmin embriyonunu gören Kautsky için, bunları söyleyen Lenin, uluslararası tekellerde, uluslararası entegrasyonun embriyonu bir yana, döl verdiğini görenlere acaba ne söylerdi?

Ve Lenin bu sorunu şu şekilde bağlar:

«İnter-emperyalist veya ultra-emperyalist ittifaklar ne şekil alırlarsa alsınlar, bu ittifaklar bir emperyalist grubun ötekine karşı birleşmesi veya bütün emperyalist devletleri kucaklayan genel bir ittifak olsunlar, savaşlar arasındaki devrelere ait bir mütareke olmaktan başka bir şey olamazlar.» (23)

4. Kapitalizmin birinci ve ikinci genel bunalım dönemlerinde yaygın olan feodal - yarı feodal sömürge ülkeler, üçüncü bunalım döneminde yerlerini kapitalistleşmiş yarı sömürgelere terketmektedirler. Geçmişe göre, yarı sömürge ülke devrimcileri açısından günümüzün en önemli özelliği budur. Bu üçüncü bunalım döneminde peydahlanmış bir özellik değil, emperyalist sistemin var olan özelliklerinden birinin hız kazanmasıdır.

Lenin Emperyalizm'de şöyle diyordu:

«Kapitalist emperyalizm çağının sömürge politikasından bahsetmekte olduğumuza göre, şu noktaya dikkat edilmelidir ki, malî sermaye ve onun buna uygun dış politikası ki, büyük devletler arasında dünyanın ekonomik ve politik paylaşılması için yapılmakta olan mücadeleye indirgenir, devlet bağımlılığının birçok geçici biçimlerini meydana getirir.

---

(22) a.g.e., s. 128

(23) a.g.e., s. 163

Bu çağın karakteristiği, sadece başlıca ülkelerin sömürge sahipleri ve sömürgeler diye iki ana grup halinde ayrılması değildir; bir de şeklen siyasi bağımsızlığa sahip olan fakat gerçekte malî ve diplomatik bağımlılığın ağına yakalanmış bulunan çeşitli biçimlerde bağımlı ülkeler vardır. Bir bağımlılık biçimini, **yarı sömürgeyi** (abç) az önce göstermiştik.» (24)

Gördüğümüz gibi Lenin, yarı sömürge ülkeleri de çağın karakteristikleri arasında saymakta ve başka bağımlılık biçimlerinin de varolduğunu ve bunların değişebilirliğini ortaya getirmektedir. Elbette bu değişmelere neden olan ulusal ve uluslararası faktörler vardır. Eski tip sömürgeciliğin istisnai duruma düşüp, yarı sömürgelerin ve yeni sömürgecilik politikasının yaygın hale gelmesinin bir nedeni, emperyalistler arasındaki çelişkiler ise, temeldeki nedeni de bir ABD devlet başkanının söylediği gibi «atom bombasından daha tehlikeli bir silah olan ulusal kurtuluş savaşlarının» hız kazanmasıdır. Bu durum emperyalistleri zorunlu olarak ülkelerin sözde siyasal bağımsızıklarını tanımak ve bu çerçevede yeni sömürgecilik ilişkilerini geliştirmek zorunda bırakmaktadır. Bağımlı ülke devrimcileri açısından en önemli olan nokta burasıdır.

Bir diğer önemli nokta ise, bu yarı sömürge ülkelerde, tarihi gelişime ve emperyalizmin bugün içerisinde bulunduğu duruma bağlı olarak kapitalizmin gelişmesi ve geliştirilmesi olayıdır.

«Bu geri kalmış ülkelerde kârlar her zaman yüksektir; çünkü sermaye az, toprak fiyatları nisbeten düşük, ücretler düşük ve hammaddeler ucuzdur.

---

(24) a.g.e., s. 112

Sermaye ihracı imkânını bir miktar geri kalmış ülkenin şimdiden dünya kapitalist münasebetler sistemine çekilmiş bulunması olayı yaratmıştır. Oralarda başlıca demiryolları yapılmış veya yapılmaktadır ve sanayi gelişmesinin ilk şartları meydana getirilmiştir.» (25)

«Sömürgelerde ve denizaşırı ülkelerde kapitalizm en büyük hızla gelişmektedir.» (26)

Bu ifadeler açıkça göstermektedir ki, sömürge ülkelerde kapitalizmin gelişmesi görülmeyen bir olay değildi. Gelişen kapitalizmin ilkelliğine bağlı olarak da sermaye, demiryollarına, hammadde kaynaklarına yönelmekteydi. Sermayenin ihraç alanları ülkedeki kapitalizmin gelişim seviyesine göre değişmiştir. Bu tarihi gelişim üçüncü bunalım döneminde, bağımlı ülkelerin, eskiden olduğu gibi feodal - yarı feodal ilişkiler içerisinde değil, kapitalist üretim ilişkileri içerisinde olmasını getirmiştir. Bu gelişimde diğer önemli faktör, emperyalizmin sıkışan pazar sorunu karşısında daha geniş bir satınalma gücünü, ve sermaye masetme kaabiliyetini gösteren kapitalist pazarın gelişmesini zorlamasıdır.

Yarı sömürge kapitalizmi elbette ki içinde bulunulan tarihi aşamadan gelişmeye başlayacaktı. Bu saatte kapitalizmin geçirdiği bütün safhaları yaşayamazdı. Çünkü metropolün bir uzantısı olarak gelişiyordu. Bu, doğal gelişim sürecini izlemekle beraber kapitalizme geç geçmiş olan Almanya gibi ülkeler için de geçerlidir. Ancak aradaki büyük farklılık, bağımlı ülkelerde doğal kapitalist gelişme sürecine izin verilmeksizin, metropolün ihtiyaçlarına uygun,

---

(25) a.g.e., s. 77

(26) a.g.e., s. 130

temelleri olmayan ve her zaman için bağımlılık ilişkisini muhafaza edecek şekilde bir kapitalizmin geliştirilmiş olmasına izin vermiş olmasında yatmaktadır. Böyle bir yapı metropoldeki kapitalizme göre çok daha büyük bir anarşiyi ve dengesizliği bünyesinde taşır. Ama nihai tahlilde kapitalist pazarın işleyiş yasalarına tâbidir ve öyle işler.

Yarı sömürge ülkelerde böylesine bir kapitalist gelişme geçmişteki parçalanmış feodal denetim yerine, pazarı bütünleştirerek merkezî bir denetim yaratabilme olanağını doğurmuştur. Feodal parçalanma yerine merkezi otoritenin doğmasını sağlamasına rağmen bu bağımlı kapitalizm, aynı zamanda, metropol ülkelerine göre nicel olarak çok güçsüz olsa bile, geçmişe göre çok daha güçlü bir işçi sınıfını yaratmıştır.

Emperyalizm, bu ülkelerde kendisine bağımlı olarak gelişen bu kapitalizmin doğrudan doğruya içerisinde yer alırken, diğer yandan da askeri ve siyasi bağlantılar yaratmak suretiyle ülke içerisinde kendisi hemen hiç görünmeksizin gizli bir denetim mekanizması oluşturabilmiştir. Kendi askerleri yerine, işgali, ülkenin kendi askerlerine yaptırmıştır. Bu ülkelerdeki dayanağını birinci dereceden kendisinin bir alt modeli görünümünde olan tekelci burjuvaziye bırakırken, ülkedeki diğer en gerici sınıfları da kendi dayanakları içerisine almış ve bu en gerici sınıflar ittifakının çimentosu olmuştur. Tabii gelişim ve pazar ihtiyaçlarına bağlı olarak kapitalizm öncesi unsurları alt yapıda adım adım sınıf değişikliğine zorlayan bu bağımlı kapitalizm, onun üst yapıdaki etkinliklerinden yararlanmak zorunda; bu nedenle de ekonomik gücü zayıflamış olsa bile yarı feodal unsurlarla olan ittifakını sürdürmek durumundadır. İş-

te emperyalizmin ne kendi askerleri, ne de doğrudan kendi yöneticileri söz konusu olmaksızın ülkedeki ekonomik ve siyasal hayatı yönlendirme şekline biz, **emperyalizmin, iç olgu haline gelmesi** diyoruz. Tabiatiyle işgalin böyle bir biçimine de **gizli işgal** adını veriyoruz.

Bu işgal biçimi her ülkenin kendi tarihi koşullarına bağlı olarak hayatta gerçekleşirken, muhakkak ki değişiklikler arzedecektir. Ancak, bir genellemeyle, bu durumun, yarı sömürge ülkelerin kurtuluş mücadelesi açısından getirdiği önemli bir sonuç ortaya çıkmaktadır: Mücadelenin ulusal plân yerine sınıfsal bir plânda yürümesi ve **iç savaş durumuna bürünmesi.** İşte çağımızdaki kapitalistleşmiş yarı sömürge ülkelerinin mücadelelerindeki en önemli karakteristik budur. Bu feodal parçalanmanın olduğu ülkelerdeki anti-feodal mücadelelerden, fiili işgal altında bulunan ülkelerdeki mücadelelerden son derece ayrı taktiklerin gündeme gelmesini getiren noktadır.

Ülkenin kapitalistleşmiş olduğunu, mücadelenin bir köylü devrimi olmaktan çıkıp, bir halk devrimi haline bürünmüş olduğunu tesbit edip de, hâlâ yarı feodal ülkelerde verilen mücadeleleri örnek almaya çalışanlar, onların kopyacılığını yapanlar, emperyalizm ve ülke tahlillerini boş yere yapmaktadırlar. Çünkü bu tahlillerin sonuçları onlar için hiç birşey ifade etmemektedir.

Küba Devrimi Üzerine Birkaç Söz

ABD'nin «arka bahçesinde» vukubulan Küba devrimi bütün dünyadaki devrimcilerin dikkatlerini

üzerinde toplamış, yarı sömürge ülkelerdeki devrimci hareketler üzerinde önemli etkiler yaratmış bir devrim hareketidir. Özellikle günümüz yarı sömürge ülkeleri için genel bir devrim modeli yaratma çabasında olanlar Küba devrimini yanlış yorumlamalara tâbî tutarak çeşitli tezlere ulaşmışlardır. Hareketin başarıya ulaşmış olması, yanlış da olsa bu yorumların kanıtı olarak görülmüştür.

Bu doğrultudaki çabalar, özellikle Lin Piao'nun «tek halk savaşı modeli anlayışı»ndan kaynaklanmıştır. Bilindiği gibi Lin Piao genel olarak ülkeler ve dünya için kır - şehir ayırımına dayanan genel bir halk savaşı modeli ortaya koymaktaydı. Tek tek sömürge ve yarı sömürgelerde kırlar temel alınarak buradan şehirler kuşatılacak, dünya çapında da «dünyanın kırları olan yarı sömürge ve sömürge» ülkelerden de «şehirler olan metropol ülkeleri kuşatılacaktı». Bu şekilde bir genelleme somut şartların somut tahlilini, «esas olan maddenin kendi iç çelişkileridir» gerçeğini bir yana koyarak, büyük bir dogmatizmin sosyalist hareket içerisine yerleşmesine yol açmıştır. Tam bu anlayışa paralel olarak dünyanın birçok ülkesinde somut şartların tahlilini bir yana koyan birçok genel devrim teorileri yaratılmıştır.

Bu gerçekler bizi Küba devrimini bir kez daha ele alıp incelemek zorunda bırakmaktadır.

Küba devrimi de dahil hiçbir devrim hareketi üç - beş ya da beş - on yılın işi olamaz. Mutlaka her hareketin geçirdiği ilkellik ve gelişme yılları olmuştur. Küba devrimine yaklaşırken bu noktayı ihmal etmek, Küba üzerine olan analizlerdeki en büyük eksiklik olmuştur. Bunların başında Regis Debray gelmektedir. Regis Debray, Küba devrimini tahlil ederken, devrimin önderlerinden doğru yanlış bazı

sözler apartarak, Küba'nın çok değişik bir durum yaratmış olduğunu, Marksist devrim teorisinde devrim yaratmış olduğunu kanıtlamaya çalışmıştır. Bu nedenle de eserinin adını «Devrimde Devrim» koymuştur. Bunu yaparken bazan Marksist devrim teorisine ait olmayan ögeleri ona yamamış, bazen de doğrudan doğruya Marksizmin temel ögelerine saldırmış, yanlış ikilemler yaratmaya çalışmıştır.

Bu teorinin en can alıcı noktası, devrim hareketini bir siyasi hareketin değil de, askeri hareketi temsil eden «foco»nun çekirdeğinde yatan siyasi özün yaratacağı iddiasına varması olmuştur. Debray'ın, Kübalıların Devrimde devrim yapmış olduğunu iddia etmesinin nedeni, Devrimi siyasi hareket mi yönlendirecektir, yoksa foco mu, yani parti mi askerî eylemi yaratıp yönlendirecektir, yoksa askeri birim (foco) mu ikileminde, bunun foco olduğunu söylemesidir.

Regis Debray'ın kendi ifadesi ile:

«Lâtin Amerika devrimi ve bunun öncüsü olan Küba devrimi böylece, uluslararası devrim deneylerine ve Marksizm - Leninizm'e önemli katkıda bulunmuştur.

«Belli başlı koşullar altında siyasal ve askerî yön ayrı olmayıp, çekirdeğini gerilla ordusunun teşkil ettiği halk ordusundan ibaret tek bir organik bütün teşkil ederler. Öncü parti bizzat gerilla foco'su biçiminde bulunabilir. Gerilla gücü çekirdek halinde bulunan partidir. **Bu Küba devriminin getirdiği sarsıcı bir yeniliktir.** (abç)» (27)

Marksizm ise, herşeyin belirleyicisinin siyaset ol-

---

(27) Devrimde Devrim, Regis Debray, Gerilla Savaşı ve Marksizm, Ekim Yayınları, 1969, s. 378

duğunu ve bunun ifadesini proletaryanın siyasi partisinde bulduğunu iddia eder. İşte bu anlamda Regis Debray gerçekten «Devrimde Devrim» yapıyordu, ama bu bir «karşı devrim»di. Çünkü Debray, Küba örneğinden çıkarak genel bir devrim teorisine ulaşmaya heveslenıyor ve Küba olayını, Sierra Maestra'da dolaşan bir düzine silahlı adam olarak görüyordu.

Buna mukabil olarak Fidel Castro da, «Gerilla siyasal bir örgüt, siyasal bir hareket tarafından örgütlenir» diyordu. Marksizmde siyasal hareket ifadesini proletaryanın siyasi partisinde bulur. Böyle bir hareketin adı parti olmayabilir. Bu yalnızca kaba bir biçimdir. Sorunun önemli olan yanı muhtevası, yani partiyle ifade edilen siyasal örgütlenmenin yerine getirmesi gereken işlevlerdir. Bu noktada görürüz ki, Debray bu konuda devrim yapamamış, bir felsefe öğrencisinin yapabileceği muhtemel şeyi, «ayakları havada güzel fikirler üretme» işini yapmıştır. Bu nedenledir ki, Regis Debray'ın Küba devrimi konusunda getirmeye çalıştığı orijinaliteleri bir yana koyup, Küba devrimine başka bir perspektifle eğilmek zorundayız.

Küba Devriminin Gelişimi

Küba, yirminci yüzyılın başından beri, başta işçi sınıfı gelmek üzere, güçlü kitlesel mücadelelerin yeraldığı bir ülke olmuştur.

José Marti'nin 1892'de kurmuş olduğu siyasal partide işçi sınıfı temsilcileri ve daha sonra komünist partisi kurucusu olan Carlos Balino da yer alıyordu. José Marti'nin İspanyol istilacılarına karşı sürdür-

düğü mücadeleler, Küba halkının anti-emperyalist mücadelesinin altın sayfalarını teşkil eder.

Yirminci yüzyılın ilk ve ikinci çeyreğinde, ABD emperyalizmi tarafından desteklenen Machedo diktatörlüğüne karşı sürdürülen mücadelelerde işçi sınıfı siyasi arenada en etken güç olarak yer aldı. Komünist partisinin 1925'te kurulmasından birkaç yıl sonra çeşitli sanayi dallarında birçok ekonomik grev başgösterdi.

Küba işçileri Ulusal Konfederasyonu, 1930'da Lâtin Amerika Birliği Federasyonu tarafından yapılan Kıta Günü çağrısına katıldı ve ülkede «açlık yürüyüşleri» düzenledi. Machedo, Federasyonu yasakladı. Bu durumda hareket bir genel greve dönüştü. 20 Mart Genel Grevi Küba işçi sınıfı tarihinde ilk genel grev oldu. İki yüz bini aşkın işçi ve memur bir günlük bir grev yaptı. Bunu Havana'daki 1 Mayıs gösterileri izledi. Bu noktada Küba işçi sınıfı diğer emekçileri ve öğrencileri mücadeleyi kazandı. Öğrenci hareketi çığ gibi kabardı, silahlı çatışmalara dönüştü.

Özellikle 20 Mart Genel Grevinden sonra işçi sınıfı, plantasyonlarda çalışan işçileri ve köylüleri kendi siyasi programı etrafında örgütlemeye başladı. Birçok yerde «Köylü Birlikleri» oluşturuldu. Kısa zamanda plantasyonlarda çalışan binlerce şeker işçisi, ekonomik ve demokratik taleplerle birçok grev hareketi koydular.

1933 yılı işçi sınıfı ve yoksul köylülüğün ekonomik demokratik mücadelesinin doruğa ulaştığı yıl oldu. Öğrenci hareketleri fabrikalardaki ve plântasyonlardaki grevler, Machedo diktatörlüğünü iyice sarsar oldu. ABD emperyalizmi bu durum karşısında hareketi pasifize edebilmek amacıyla Machedo yeri-

ne yeni bir yönetim getirme çabasına girişti. Tüm emekçiler buna karşı şiddetle direndiler. 1 Ağustos'ta Komünist Partisi Genel Grev çağrısında bulundu. Daha önceden başlamış olan grevler, hızla ülkenin her tarafına yayılmaya başladı. Machedo, bu hareketi kan ve ateşle bastırmaya çalıştıysa da, hareket 12 Ağustos'ta genel bir ayaklanmaya dönüşerek Machedo'nun devrilmesiyle sonuçlandı.

Machedo'nun düşüşüyle birlikte ABD elçisinin marifetiyle ABD yanlısı, doğrudan onun desteğinde işbirlikçi yeni bir hükümet kuruldu. ABD yıpranmış uşağının yerine devrimci gelişimi frenleyebilecek yeni bir hükümet kurmayı düşlüyordu. Ama gelişim ABD'nin beklediği gibi olmadı. İşçiler, öğrenciler, memurlar, küçük esnaflar ayaklandılar. Orduda kargaşa başladı. Ayaklanmaya askerler de katıldılar. Bu eylemlerin sonucu yeni kurulan hükümet fazla dayanamadı. Antonio Guiteras'ın başkanlık ettiği, anti-emperyalist kanadı da kapsayan yeni bir geçici devrim hükümeti kuruldu. Geçici devrim hükümetinin yapısı, bir yandan bir takım ilerici tedbirler alırken, diğer yandan da Haitilileri ülkeden sürmek gibi gerici adımlar atılmasını da getiriyordu.

1933'de başlayan devrimci süreç durmuyordu. Mart 1934'deki devrimci genel grev kanla bastırıldı. Ancak genel grev silahlı eylemleri de kapsıyordu. Yani direnişler yalnızca bir grev direnişi değil, silahlı savaşla iç içe girmeye başladı. Solun parçalanmışlığı, gerçek bir önderliğin sağlanamayışı, 1935'te Antonio Guiteras'ın öldürülmesiyle birlikte son silahlı direnişlerin de yok edilmesi sonucunu getirdi. Bu direnişlerin bastırılmasında, ABD'nin adamı Fulgencio Batista sahnede yer alıyordu. Batista başarılı

manevralarla devrim dalgasını geriletmeyi bildi. Zaman zaman sola yanaşarak, sendika önderleriyle anlaşarak, onlara bazı politik tavizler vermek suretiyle iktidarını uzun süre devam ettirebilmek imkânını buldu.

1940'ta, kâğıt üzerinde kalsa da 30'lu yılların mücadelesinin izlerini taşıyan yeni bir anayasa yapıldı. Mücadele sınırlı da olsa bir yasallık kazandı. 1944'de seçimlerin yapılmasıyla birlikte burjuva parlamenter sisteme geçildi. Bu yıllar dünyadaki anti - faşist eylemlerin yükseldiği yıllardı. 1944 seçimlerini Batista'nın muhalifleri kazandılar. Gran San Martin başkan seçildi. Martin Batista'ya yönelen muhalefetin umudu haline gelmiş ve halkın büyük kesiminin desteğini almasını bilmişti. İktidara geldikten sonra süratle gericileşti. 1946'dan itibaren komünistlere karşı saldırıya geçti. Komünistleri sendikalardan temizlemeye başladı. Mc Carthy'cilik Küba'da da aynen yansıyordu. Tüm mekanizma, basın - yayın Mc Carthy'cilerin eline geçti. Anti-komünist saldırılarda şeker işçilerinin yiğit önderi Jesus Menendez öldürüldü.

1948 seçimleri hiçbir şeyi değiştirmedi. Yeni bir işçi düşmanı hükümet kuruldu. İşçi sınıfına saldırılar devam etti. Ama işçi sınıfı önderliğindeki halk mücadelesi durdurulamıyordu. 1950'de Kore'ye asker göndermeye kalkışan hükümetin bu eylemi halk tarafından engellendi. Ama hükümet ülkeyi satmaya devam etti. ABD ile yeni anlaşmalar imzalayarak satışı bir o kadar daha pekiştirdi.

Ülkedeki hayat her bakımdan tam bir çöküntüye gidiyordu. Burjuva parlamentarizmi işleri çözüme ulaştıracağına, daha da çok karışıklık çıkmasına yardımcı oluyordu. Bu durum Fulgencio Batista'nın 10

Mart 1952'deki darbesi için en müsait fırsatı yarattı. Batista paralı askerlerin desteğinde, bir ABD uşağı olarak iktidara el koydu. Hükümet üyelerinin hepsi yurt dışına kaçtılar.

Büyük ölçüde politize olmuş kitleler Batista'nın 10 Mart 1952 darbesi karşısında sessiz kalmadılar. Sokaklara döküldüler. Eduardo Chibas'ın kurduğu Ulusal Partinin bir kesimi PSP, bu hareket içerisinde yer alıyordu. 1953'te Moncado harekâtından sonra PSP de yasaklandı. Bu döneme kadar sürdürdüğü çalışmalarıyla, PSP işçilerin büyük bir kesimini örgütlemişti.

1955 yılında ülke çapında şeker grevi başladı. Şeker işçileri uzun zamandır ileri düzeyde siyasi bir bilince sahiptiler. İşçi sınıfı mücadelesi içerisinde en önde giden kesimi oluşturuyorlardı. Hareket sadece şeker işçileriyle sınırlı kalmadı. Tütün işçileri, öğrenciler, demiryolu işçileri ve diğer emekçiler de harekete katıldılar. Batista 26 Aralık'tan 31 Aralık'a kadar korku dolu günler yaşadı. Grevleri kitle gösterileri ve silahlı çatışmalar izledi. Bazı yerlerde işçiler şehirleri ele geçirdier. Genel greve 500.000'den fazla işçi katılmıştı. Hareket askerî kuvvetler tarafından bastırıldıysa da son bulmadı. Kitlelerin mücadeleleri siyasal hedeflere yönelmişti.

Durmadan genişleyen kitle hareketleri 1957'de Frank Pais ve Raul Pujol'un öldürülmesiyle yeniden bir genel greve dönüştü. Ağustosun başlarında grev bütün ülkeyi sardı. Gösterilerde birçok insan öldü. Ama kitleler hiçbir şekilde durdurulamıyordu.

1958 genel grevi ise silahlı örgütlenmelerle birlikte gelişti. Hareketin sağlam bir önderlik bulamaması genel grevi başarısızlığa götürdü. Kitlelerin mücadelesinin ulaştığı bu seviyede hâlâ silaha sarılma-

makta direnen PSP'nin sağlayamadığı önderliği kırlarda silahlı mücadeleyi geliştirenler yaratıyorlardı.

Komünist partisinin bu dar görüşülüğü son derece önemliydi. Ancak bu Komünist Partisinin o güne kadar yapmış olduklarını görmemezlikten gelmeyi getirmemelidir. Komünist partisi o güne kadar birçok kitle eylemini örgütlemiş, kitleleri sosyalizmden yana kazanmış ve daha sonra da görüleceği üzere Sierra Maestra'da yer alacak birçok komünistin yetişmesini sağlamıştı.

Bu konuda Granma şunları yazıyordu:

«Gizli çalışmalarını gerektiren zor koşullar içinde, Küba Komünist Partisini oluşturan küçük bir grup, Marksizm - Leninizmi işçiler ve köylüler arasında yayma ve sevdirme görevini üstlenmişler, halkı emperyalizme karşı, ulusal kurtuluş ve sosyalizm için mücadeleye özendirmişlerdir. Küba Komünist Partisi, işçileri ve köylüleri örgütlemek için yorulmaksızın çalışmış, sosyal kazançlar ve sosyalizmin nihai zaferi için mücadelenin yol gösteren ışığı olmuştur... 16 Ağustos 1925'te bir avuç insanın başlattığı çabanın meyveleri, şimdi, muzaffer devrimimizde ve tüm halkımızın, az gelişmişliğe karşı savaşı kazanmak ve sosyalist komünist bir toplum kurmak görevinin başarılmasında bulunmaktadır.» (28)

KARARSIZ DENGE

İşte Küba devriminin gelişiminin 1958'e kadar olan kısa tarihi budur. Böylesine bir süreç, 1957'de Sierra Maestra'daki bir düzine insanın nasıl olup da

---

(28) Granma, 23 Ağustos 1970.

ABD'nin «arka bahçesinde» iki yıl gibi kısa süreli bir halk savaşıyla devrimi başarabilmiş olduğunu büyük ölçüde anlatır.

Bu uzun süren mücadele içerisinde kitlelerin mücadelede ulaştıkları düzeyi çok iyi değerlendirmesini bilen önderler, onun o noktadan itibaren nereye yönelmesi gerektiğini de doğru olarak tesbit edebilmişler ve silahlı mücadeleyi başlatmışlardır.

Mücadelenin ulaştığı düzeyi Che Guevara şöyle değerlendirmekteydi:

«Bugün Amerika'da oligarşik diktayla halkın baskısı arasında bir **kararsız denge** (abç) durumu gözlenmektedir... Bu diktalar, bütün kısıtlamasız sınıf egemenliği dönemi süresince, işlerinin kolaylaştırılması için, kendi kendilerine verdikleri belirli bir yasallık çerçevesi içerisinde vardırlar. Ama biz halkın öneminin son derece büyük olduğu bir aşamayı yaşamaktayız; **halk burjuva yasallığının kapılarına dayanmıştır ve bu yasallık, kitlelerin zorlamasını durdurmak için kendi yaratıcıları tarafından çiğnenmek zorundadır.** (abç) Hiç şüphesiz, her zorba yasanın utanmazcasına çiğnenmesi, üstelik bunun onayı için **sonradan yasa çıkarılması, halk güçlerini daha büyük bir gerilime itmektedir.** (abç) Bu yüzden oligarşik dikta cephesel bir çatışma olmadan, anayasa gerçekliğini değiştirmek ve proletaryayı daha da bağlamak için eski yasa hükümlerinden yararlanmaya çalışmaktadır. Bununla birlikte, işte burada çelişki ortaya çıkmaktadır. Halk artık **diktanın eski ve yeni baskı tedbirlerine giderek daha az katlanmakta ve onları yıkmaya çalışmaktadır.** (abç)» (29)

Che Guevara'nın anlattığı, kısaca özetlediğimiz

---

(29) İki... Üç Daha Fazla Vietnam, Che Guevara, s. 39-40

Küba devrimci hareketinin ulaştığı noktadır. Ve bu noktadan itibaren Kübalı devrimciler silahlı mücadeleyi başarıyla sürdürmüşlerdir. Burada tesbit edeceğimiz en önemli nokta, Regis Debray'ın «Sunî Denge» diye aktardığı «Kararsız Denge»den neyin kastedilmiş olduğudur. Küba'nın 1957'lerdeki durumunu hatırlayarak «kitlelerin mücadelesi burjuva legalitesinin sınırlarına dayanmıştı» ifadesinin anlamını açıklığa kavuşturabiliriz. Kitle eylemleriyle hükümet deviren, küçücük bir adada 500.000'den fazla işçinin sık sık genel greve başvurup işi silahlı çatışmalara dönüştürebildiği bir işçi sınıfı olan, çürümüşlüğünün kokusu bütün dünyada duyulan bir Fulgencio Batista hükümetinden oluşan bir tablo. Tablonun elbette başka kısımları da söz konusu. Ama temel motifler bunlar.

Silahlı mücadele Che Guevara'nın da anlattığı gibi kitlelerin apolitik, uyuşuk bir halde bulunduğu bir ülkede değil, son derece şiddetli devrimci ayaklanmaların yer aldığı, bunun yanında subjektif koşulların nisbeten hazır olmadığı bir ülkede başarıya ulaşan bir yöntem olmuştur.

Bu koşullarda küçük bir örgütlenmeyle de olsa işe silahlı mücadeleyle girişenler bazı önemli özel koşulların da yardımıyla kısa zamanda başarılı olabilmişlerdir.

Gene Che Guevara, emperyalizmin silahlı mücadeleler konusundaki tavrı üzerine önemli bir ders aktarmaktadır. Bu noktanın Küba devrimini silahlı mücadele konusunda örnek almamak için belki de belirleyici olduğu söylenebilir. Ama tarih nasıl Bakunin'e karşın çıktığı işleri Paris Komünü'nde yaptırmışsa, Che Guevara'ya da Bolivya'da yaptırmıştır.

Che'nin dersini olduğu gibi aktaralım:

«Öte yandan Küba'ya özgü olmamakla birlikte başka halklar tarafından **kolay kolay değerlendirilmesi mümkün olmayan bazı şartlar da mevcuttu. Bunun da nedeni şudur ki, emperyalizm, bazı ilerici grupların tersine, yanılgılarından ders almasını bilir.** (abç)

«Ayrı olarak niteleyebileceğimiz şart, Kuzey Amerika emperyalizminin yolunu şaşırmış ve Küba Devriminin gerçek derinliğini ölçememiş olması idi. Kuzey Amerika politikasının görünürdeki bir çok çelişmelerini bununla izah etmek mümkündür. Tekeller bu gibi hallerde adet olduğu üzere, Batista'ya bir halef bulmayı düşünmüşler, mevcut durumdan hoşnut olmayan halkın devrimci bir görünüm içinde aynı amaca yönelmiş olduğunu bildikleri için bu düşünceye öncelik vermişlerdir. Artık işlerine yaramayan küçük diktatörü düşürüp, yerine, zamanı gelince emperyalizmin çıkarlarına daha iyi hizmet edebilecek yeni «gençler» getirmek, elbette daha akıllıca ve daha ihtiyatlı bir hareketti. **Emperyalistler bir süre bu kozu kullandılar.** (abç) Fakat acı bir şekilde kayba uğradılar. **Zaferden önce emperyalistleri tedirgin ediyor, fakat ürkütmüyorduk.** (abç) Daha doğrusu, iki kozu birden oynamışlar, ilke olarak kaybetmelerine imkân bulunmayan bu ikili oyundaki deneylerine güvenmişlerdir. Gazeteci kılığına bürünmüş State Department görevlileri rahatlarını kaçıran bu devrim hakkında bilgi toplamak için defalarca gelip gittiler, fakat **gizli tehlikenin en ufak belirtisini teşhis etmeye muvaffak olamadılar.** (abç) Emperyalizm tepki göstermek istediği zaman, zafer şenlikleri içinde Havana sokaklarına giren tecrübesiz gençlerin politik ödevlerini açık seçik bildiklerini ve hayatlarını buna göre düzenlemeyi kesin bir şe-

kilde karar vermiş olduklarını anladığı zaman, artık iş işten geçmişti.» (30)

İşte Bolivya'da doğrulanan, Küba devriminden alınacak derslerin en önemlilerinden biri budur. Che burada açık açık şunu söylemektedir: Küba'da yaptıklarımızın başka yerlerde tekrarlanması mümkün değildir. Tarihin paradoksu.

MİLLÎ KRİZ

Kesintisiz Devrim II - III'ün başlangıçta aktardığımız mantalitesini kısaca özetlersek:

Üçüncü bunalım döneminde yarı sömürge ülkelerde kapitalizmin çarpık gelişmesi nedeniyle sürekli millî kriz vardır. Bu evrim ve devrim aşamalarının iç içeliği ve silahlı eylemin objektif şartlarının varlığı demektir. Bunun yanında nisbî refah ve oligarşik devlet aygıtının varlığına bağlı olarak, **kitlelerin pasifize** olmuş tepkileriyle oligarşi arasında bir **sunî denge** mevcuttur. Bu denge kırılmadığı müddetçe kitleleri devrim mücadelesi içerisine çekmek mümkün değildir. Silahlı propaganda dışındaki mücadele yöntemlerini temel almak bu sunî dengenin devam etmesini sağlar. Bu nedenledir ki, objektif şartlarda mevcut olan silahlı propaganda uygulanmak zorundadır. Bu olmadan, ne sunî denge kırılabilir, ne halk devrim saflarına çekilebilir, ne de siyasî gerçekler açıklanabilir. Elbette ki bunlar olmaksızın da sosyalist mücadeleden söz edilemez.

Bu mantalite içerisinde ele alınıp incelenmesi ge-

---

(30) Siyasal Yazılar, s. 93-94, Che Guevara, Ekim Yayınları, 1970

reken ilk nokta sürekli millî kriz sorunudur. Tartışılmasına gerek görüyoruz; çünkü iki tane «millî kriz» kavramı bulunmaktadır. Bunlardan biri Lenin'in tanımlamış olduğu millî kriz ve diğeri ise Kesintisiz Devrim II - III'te söz konusu olan millî krizdir. Her ikisini tek tek ele alıp ne ifade ettiklerini kavramak zorundayız.

Leninist devrim anlayışı emperyalizm çağında proletaryanın devrime önderlik etmesinin objektif şartının var olduğunu ortaya çıkardıktan başka, ayrıca bir ülkede devrimin olabilmesi için bir millî krizin yaşanıyor olması gerektiğini de ortaya koymuştur.

Lenin şöyle diyordu:

«Bir ihtilal durumu olmadan ihtilalin mümkün olamayacağı marksistler için tartışma götürmez bir gerçektir.» (31)

Lenin'in burada **«ihtilal durumu»** diye ifade ettiği, **«ekonomik ve politik buhran»**, yani millî krizdir.

Lenin ayrıca millî krizi tanımlarken şöyle diyor:

«**Devrimin temel yasası,** (abç) bütün devrimler tarafından ve özellikle 20. yüzyıldaki üç Rus devrimi tarafından doğrulanan **devrimin temel yasası** (abç) şudur: Devrim olabilmesi için sömürülen ve ezilen yığınların, eskiden olduğu gibi yaşamanın olanaksız olduğu bilincine varmaları ve değişiklik istemeleri yetmez. Devrimin olması için sömürücülerin eskiden olduğu gibi yaşayamaz ve hükümeti yürütemez duruma düşmeleri gerekir... (Sömürüleni de sömüreni de etkileyen) bir ulusal bunalım olmadan devrim olanaksızdır. (32)

---

(31) Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky, s. 16, Bilim ve Sosyalizd Yayınları, 1969

(32) «Sol» Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı, s. 90 - 91

Hemen şu soruyu sormamız gerekiyor. Bu Leninizmin evrensel tezlerinden biri midir, değil midir? Bizce, evet. Görüldüğü gibi Lenin burada genel anlamda «devrimin temel yasası»ndan sözetmektedir. Bu bütün devrimlerin temel yasası anlamına gelir. Bu noktada tartışma sürdürmek bizce anlamsız. Milli bir kriz olmadan devrim imkânsızdır. Ama millî *kriz nedir sorusu tartışma konusu* olmuştur.

Lenin'e göre:

«Genel olarak bir ihtilal durumunun belirtileri nelerdir? Şu üç önemli belirtiyi ileri sürersek yanılmış olmayız: 1) Egemen sınıflar için değişikliğe gitmeden egemenliği sürdürmek mümkün olmazsa; «üst sınıflar» arasında şu ya da bu biçimde bir buhran, egemen sınıfın politikasında, baskı altındaki sınıfların hoşnutsuzluğuna ve parlamasına sebep olacak bir çatlamaya götüren buhran ortaya çıkarsa. Bir ihtilalin olması için, genellikle «alt sınıfların eski biçimde yaşamak istememesi» yeterli değildir. «Üst sınıfların da eski biçimde yaşayamayacak durumda» bulunması da gereklidir. 2) Baskı altındaki sınıfların sıkıntısı ve ihtiyacı, normalden daha öteye kadar ilerlemişse, 3) Yukarıdaki nedenlerin bir sonucu olarak, 'barış zamanında' kendilerinin soyulmasına hiç ses çıkarmadan razı olan ama sıkıntılı zamanlarda hem buhranın her türlü şartları, hem de bizzat 'üst sınıflar' tarafından bağımsız tarihi eyleme itilen yığınların etkinliğinde önemli bir artış varsa.» (33)

İşte Lenin bir millî krizin göstergelerini en genel anlamda böyle tanımlıyor. Bu milli kriz ne tek başına bir ekonomik çöküntü, ne tek başına herhangi

---

(33) Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky, s. 16, Bilim ve Sos. Y., 1969

bir anda hakim sınıfların zor durumda kalmaları, ne de tek başına halkın sıkıntı içerisinde olmaları anlamına gelmiyor. Bunların tümünü kapsayan olguyu Lenin milli kriz diye tanımlıyor.

İlk defa olarak bir devrimin olması için Lenin'in tanımladığı milli krizin gereksizliğini getiren Cezayir Komünist Partisinin sekreteri Beşir Hacı Ali'dir. Şöyle diyor B. Hacı Ali:

«Durumu doğru değerlendirememizin hemen akla gelen sebeplerinden biri de... Devrimci bir durumun gelişmesi konusunda yaptığımız değerlendirmelerin yüzeyde kalışıdır. Komünist Partisinin inandığı, Kasım 1954'te şartların bir ulusal kurtuluş savaşı vermemiz için elverişli bir olgunluğa erişmemiş olmasıydı. Çünkü Lenin'in koyduğu şartların kapitalist ülkelerle ilgili olduğunu ve askerî eylemlerle genel ayaklanmanın farkını unutuyorduk.» (34)

Burada B. Hacı Ali sözde özeleştiri yapmaktadır. Ülkede bir devrimci durumun geliştiğini kavrayamıyorlar. Çünkü Lenin'in koyduğu şartların kapitalist ülkeler çin iolduğunu unutuyorlar! Şaşılacak şey ki Lenin milli krizden söz ederken ve göstergelerini sayarken kapitalizmden hiç söz etmiyor. O, devrimin genel yasasından söz ediyor. Beşir Hacı Ali'nin asıl anlamadığı bu. Yoksa B. H. Ali devrimin önderliğini küçük burjuvazi ve burjuvaziye terkettikten sonra Marksizmi daha iyi kavramış değil. Cezayir'deki sosyalist hareket de o günden bugüne daha iyiye gitmiş değil.

B. H. Ali'nin burada yaptığı bir özeleştiri değildir. Cürümün bir kısmından kurtulmak için «Lenin yanılttı» demeye getiriyor. Çünkü Lenin, teorisinin yalnız kapitalist ülkeler için olduğunu belirtmemiş!

(34) Gerilla Savaşı ve Marksizm, s. 320, W. J. Pomeroy.

Cezayir Komünist Partisinin asıl hatası burada değil, küçük burjuvalar ve burjuvalar ulusal kurtuluş için savaşırlarken, CKP'nin de Fransız işçi sınıfından medet umması olmuştur. Lenin'in koyduğu şartlar nelerdir ki, Cezayir'de yoktu?

Kesintisiz Devrim II - III'de Lenin'in klâsik tanımına sarılmanın yanlış olduğunu söylüyor. Ama gene de bir millî krizden söz ediyor. O zaman Lenin'in klâsik tanımına uymayan bu millî kriz nedir? Lenin devrimin olabilmesi için, tanımını verdiği millî krizin olması gerektiğini şart koşmaktadır. Halbuki Kesintisiz Devrim II - III, bu millî kriz tanımının sömürge ve yarı sömürge ülkeler için geçersiz olduğunu anlatır.

«Gerilla savaşına karşı olan (lâfta evet deyip de, pratikte karşı olanlar da dahil) bütün geri bıraktırılmış ülkelerin pasifistleri Lenin'in klâsik tanımına dört elle sarılırlar. Meselenin, zaman ve mekân mefhumlarının ışığından bu devrimci konuş tarzı, onlara göre maceracılıktır, anarşizmdir, fokoculuktur v.s.

«Gerekçe, ülkede Lenin'in klâsik tanımına uygun bir milli kriz mevcut değildir.» (35)

Burada Lenin'in tanımının klasik olduğunu ve geri bıraktırılmış ülkelerde bu tanıma uygun bir millî krizin aranmaması gerektiği anlatılıyor. Buna karşılık milli kriz için şu tanım getiriliyor:

«Emperyalist hegemonya altındaki ülkelerde (ister II. bunalım döneminde emperyalist hegemonyanın dışsal bir olgu olduğu feodal, yarı-feodal ülkelerde olsun, isterse de III. bunalım döneminde emperyalist hegemonyanın içsel bir olgu olduğu emperyalist - kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu geri bı-

---

(35) Bütün Yazılar, s. 322

raktırılmış ülkelerde olsun) evrim ve devrim aşamaları,... kesin çizgilerle ayrılamaz.

«Bu ülkelerdeki emperyaist hegemonya bağımsız bir milli burjuvazinin gelişmesine engel olduğundan ülke kapitalist bir ülke olsa bile, varolan kapitalizm kendi iç dinamiği ile gelişmediğinden çarpıktır, emperyalizme göre biçimlenmiştir. Emperyalist hegemonya toplumun kendi iç dinamiği ile gelişmesine engel olduğu için ülke alt yapı ilişkilerinden üst yapısına kadar, **milli bir kriz** içindedir.» (36)

Görüldüğü gibi, milli krizin bütün tanımı bu kadar. Ancak sorumuz yine cevapsız kaldı. «Bu milli kriz nedir?» Lenin'in koyduğu şekliyle göstergeleri nelerdir. Bizi asıl ilgilendiren milli krizin göstergeleridir. Böyle bir şey gereksiz olsaydı Lenin üç ayrı kitabında aynı şeyleri tekrarlamak ihtiyacını duymazdı.

Yukarıdaki açıklamada, ülke ekonomisinin çarpıklığı, emperyalizme göre şekillenmesi hayata neleri getiriyor da, ülke alt yapı ilişkilerinden üst yapısına kadar **milli bir kriz** içinde olabiliyor? Bu sorunun cevabı burada olmasa da, Lenin'in göstergelerini kullanarak yazının bütünü içerisinde bunları bulabiliriz. Lenin, milli krizi anlatırken, gördüğümüz gibi hakim sınıflar arasındaki politik bunalım, kitlelerin sıkıntısının normalin ötesine gidişi, kitlelerin aktivitesi gibi, toplumdaki objektif değişmeleri milli kriz olarak nitelemektedir.

Eğer bu ögeler Kesintisiz Devrim II - III'de konulan genel ülke analizi içerisinde ele alınacak olursa, şu sonuçlara varırız.

1. Kitlelerin ihtiyaçlarının normalden öte git-

---

(36) a.g.e., s. 320 - 321

mesi: «Nisbî refah»ın söz konusu olduğu bir durumda biz, kitlelerin ihtiyaçlarının normalden öteye gittiğinin değil, daha da normalleşmiş olduğunu söylüyoruz demektir. Yazıda sözü edilen «nisbî refah» kavramının bize anlatacağı bundan başka bir şey değildir.

Aslında toplumsal gerçekler Türkiye'de kitlelerin «nisbî refah sayesinde» yumuşamış olduğu gibi bir durumu ortaya koymamaktadır. Birinci gösterge olarak, Cumhuriyetin başından beri kendiliğinden gelme eylemin her zaman için, özellikle yakın geçmişte, artış göstermiş olması alınabilir. Zaman zaman gerilemeler olmuşsa, bu hiç bir zaman için bir süreklilik arzetmemiştir. Ve uzun vade çizgisine baktığımızda artan bir eğilim görürüz.

Bir diğer gösterge de, toplumsal refah konusunda ele alınabilecek olan, hayat standardının yükselmesi, buna mukabil, o standarda uygun ihtiyaçların artması ve bunun enflasyonla daha vahimleşmesidir. Şurası bilinen bir gerçektir ki, üretkenlik arttıkça emekçilerin eline geçen miktar da artacak, daha büyük bir satın alma gücü doğuracaktır. Ancak bu, sömürü alanının ve enflasyonun artışıyla karşılanacak, çok kısa bir süre için sağlanmış olan ücret, maaş artışı, ulaşılan yeni düzeyin problemleri karşısında bir refah değil, bir sıkıntı boğazı olarak ortaya çıkacaktır. Kısacası, yarı sömürge ülkelerde kapitalizm gelişse de, —feodal döneme göre— toplumsal üretimi arttırsa da, bunun yaratacağı yumuşama ancak bir - iki yıl sürebilecek ve son derece geçici bir olay, sözü edilmeyecek bir olay olarak nitelendirilmesi gerekecektir.

Sonuç olarak, ne kitlelerin yumuşayıp, tepkilerinin pasifize edilebilmiş olduğunu söyleyebiliriz, ne

de sürekli olarak haddinden fazla ileri gitmiş olduğunu. Kesintisiz Devrim II - III bunu yumuşamış, pasifize olmuş olarak tesbit ediyordu.

2. Hakim sınıfların kendi aralarında sürekli bir politik bunalımın olduğunu iddia etmek bizce son derece yanlıştır. Bazı dönemler hariç (örneğin 12 mart), az ya da çok bir istikrar sağlayabilmektedirler. Biz eskisi gibi yönetemiyoruz diye bir dertleri olmamaktadır. Ancak bunun sürekli bir istikrar olduğunu iddia etmek de sürekli bunalım iddiası kadar sakat olur ki, tek başına hakim sınıfların bunalım içinde olması, kitlelerdeki genel bir kıpırdanışla paralel gitmiyorsa, bu bunalım her zaman hakim sınıfların lehine çözülür.

3.Bir üçüncü nokta da, kitlelerin aktivitesi sorunudur. Aslında toplumsal bir bunalımın en önemli görülmesi gereken ögesi budur. Kitlelerin kendiliğinden gelme eyleminde büyük ölçüde bir artış toplumsal evrimin ilk şartıdır. Bu olmadan, kitlelerin bir siyasi aksiyona havadan girebilmesi mümkün değildir. Kesintisiz Devrim II - III, gene bu unsuru da durgunluk olarak görmektedir. Daha önce «sunî denge»nin pasiflik içerisindeki bir durgunluk olduğunu görmüştük.

İşte soruna Lenin'in getirdiği kriterler bunlardır ve bu kriterlerle Türkiye'ye baktığımızda da millî kriz diye bir olgudan söz edemeyiz.

Kesintisiz Devrim II - III'de, millî kriz sorunuyla bağlantılı bir diğer nokta da gizli işgal ile fiili işgalin aynı sonuçları doğurduğu iddiasıdır. Bilindiği gibi fiili işgalin getirdiği en önemli nokta, kitlelerin, tüm ulusun, bir avuç hain hariç, düşmanı açıktan açığa görebilmesi ve ulusal ajitasyonla, kitlelerin daha kolayca birleşebilmesidir. Böyle bir durum ulu-

sal bilincin varlığı karşısında çok kolaylıkla kitlelerin kendiliğinden gelme eylemine siyasal bir muhteva kazandırır ve bir ulusal savaşın subjektif imkânlarının çok daha kolaylıkla ve kısa zamanda hazır olmasını getirir. Ama gizli işgal şartlarında ulusal düşman açıktan açığa görülemediği için, mücadelenin daha ziyade sınıfsal bir plânda yer alması ve bir iç savaşa dönüşmesi zorunluluk olur. Sınıfsal bir mücadele ise, sınıfsal bir bilinç ile o sınıfın bilimi ele geçirmesiyle mümkün olur. Bu durumda hareketin kendiliğinden gelmelik ilkelliğini aşıp da devrimci bir siyasi bilince ulaşması daha zorlu mücadeleleri gerektirir. Ve hiç bir zaman için ulusal planda yürüyen bir mücadele ile sınıfsal planda yürüyen mücadelenin aynı şeyler olduğunu söyleyemeyiz. Yine bu noktada da bir ihtilalin olması için gerekli olan milli krizin varlığından bu anlamda söz edilemeyeceği açıktır. Fiili işgalin de olması, her zaman milli krizin oluşması ile özdeş tutulamaz.

Bu takdirde tekrar Kesintisiz Devrim II - III'teki, «bu ülkelerde alt yapı ilişkilerinden üst yapısına kadar milli bir kriz mevcuttur» önermesine dönmemiz gerekiyor.

Dikkatle incelendiğinde görülür ki, bu önerme, Lenin'in milli kriz tanımının aynı olan kriterleri ihtiva etmektedir: «Alt yapı ilişkileri», ekonomik ilişkiler, ve üst yapı, politik ilişkiler Haliyle bunların sınıflarla olan ilişkisini dışta bırakamayız. Burada söyleyebileceğimiz —bu önermeye dayanarak— ülkede sürekli bir ekonomik ve politik krizin olduğudur. Sürekli bir ekonomik ve politik bir krizin olup olmadığının bir takım ölçütlerinin olması gerekir. Aksi takdirde herkes istediği herhangi bir durumu kriz olarak değerlendirebilir. Kesintisiz Devrim II - III'te bu türden kriterlerden söz edilmemiştir.

Ancak Marksizm - Leninizm bize ekonomik ve politik krizin kriterlerinin neler olduğunu açıklamıştır. Bunlar, yukarıda aktardığımız, Lenin'in koyduğu kriterlerdir. Bunları göz önünde bulundurmaksızın, milli kriz konusunda tartışmak, havanda su dövmektir. Leninist ölçütlerle sorunu ele aldığımızda da, kitleleri, pasiflik, durgunluk içerisinde görüyorsak, milli krizden hiç söz edemeyiz.

SUNÎ DENGE VE KARARSIZ DENGE

Che Guevara Lâtin Amerika ülkelerini tahlil ederken, bir genelleme ile kararsız denge diye yeni bir terim getirmektedir. Bu terim daha önce incelediğimiz gibi kitlelerin aktivitesini de kapsayan, hareketin gelişme düzeyini anlatan bir ifadedir. Zaten devrimci gelişim denilen olguyu metreyle ölçebilme imkânı yoktur. Ancak bir takım göstergeler yaklaşık olarak kullanılır. Burada Che Guevara'nın kullandığı en önemli gösterge «kitlelerin mücadelesi burjuva legalitesinin kapılarına dayanmıştır» ifadesidir. Bu, şu ya da bu ölçüde bir devrimin olabilmesi için objektif koşulların varlığı anlamına gelir. Che Guevara burada önemli bir noktayı belirtmektedir. Böyle bir durumda «bütün koşulların oluşmasını beklemek gerekmez» demektedir. Hepsinin oluşmasını beklemeye gerek olmayan koşullar'ın objektif koşullar olmadığı açıktır. Çünkü insan iradesinden bağımsız olan olgulara ihtiyaç duyuluyorsa, subjektif etkenin hayata geçirilebilmesi için mutlaka bu objektif koşulların varolması gerekir. Kısacası Che'nin sözünü ettiği olgular subjektif olanlardır ve bunun getirilmesinin nedeni, bir takım Lâtin Amerka ülkelerinde olduğu gibi Küba Komünist Partisinin de devrimi büyük ölçüde kaderciliğe bırakması varolan

objektif koşullara uygun iradecilik içinde davranılmamasıdır. Che objektif koşulların büyük ölçüde varolduğu Küba gibi bir ülkede devrimcilerin duruma iradeci bir biçimde müdahale etmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Che'nin şu sözleri bunu açıkça ortaya koymaktadır:

«1. Halk güçleri orduya karşı bir savaşı kazanabilir,

«2. Devrim yapmak için bütün koşulların hazır olmasını beklemek zorunlu değildir, ayaklanma bu koşulları yaratabilir.

....

«Bu üç önermeden ilk ikisi, eylemsiz kalan ve profesyonel bir orduya karşı hiçbirşey yapılamayacağı bahanesine sığınan, onları harekete geçirmeye çalışmaksızın **oturup, bütün zorunlu objektif ve subjektif koşulların herhangi bir şekilde kendiliğinden ortaya çıkmasını bekleyen devrimcilerin** (abç) ya da sahte devrimcilerin bozguncu tutumlarını nakzeder.» (37)

Görüldüğü gibi Che'nin sözleri bütün şartların kendiliğinden oluşmasını oturup bekleyenleredir. Küba gibi objektif koşulların büyük ölçüde varolduğu bir ülkede devrimcilerin duruma iradeci bir biçimde müdahale etmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ama iradeciliği hiçbir zaman objektif koşuldan koparmamak, salt iradeciliğe düşmemek gerektiğini şu sözleriyle anlatır:

«Tabii devrim için gereken bütün koşulların gerilla eylemiyle verilecek bir itme ile yaratılacağı düşünülmemelidir. Zorunlu bir minimum olmaksızın,

---

(37) Gerilla Savaşı ve Marksizm, s. 356, aktaran William J. Pomeroy, Ekim Yayınları, 1969

merkezin kurulması ve sağlamlaştırılmasının uygulanamayacağı daima hatırda tutulmalıdır. Halk bir iç çatışma içerisindeyken, toplumsal hedefler için çarpışmayı sürdürmenin faydasızlığını açıkça görmelidir. Baskı güçleri yürürlükteki kanunlara karşı iktidarlarını sürdürmeye kalkıştıklarında barış zaten yıkılmış demektir. Bu koşullar altında halkın memnuniyetsizliği kendini daha aktif bir biçimde ortaya koyar. Bir direnme tutumu, sonunda başlangıçta yetkililerin tahrik ettiği bir çarpışmanın patlak vermesiyle billurlaşır. Hükümetin iktidarı —hileli olsun, olmasın— halk oyuyla elde ettiği ve hiç olmazsa anayasaya uygunluk görünüşünü koruduğu yerlerde, barışçı mücadele olanakları henüz tüketilmediğinden gerilla güçleri harekete geçirilemez.» (38)

İşte Che'nin iradenin dışındaki bir takım faktörleri sayarak açıklamak istediği kararsız dengenin unsurları bunlardır.

Bu ögeler ve Küba devrimci hareketinin gelişimi göz önünde bulundurulduğunda Kesintisiz Devrim II - III'teki **sunî denge** ile Che'nin kullandığı **kararsız denge**'nin neredeyse birbirine zıt kavramlar olduğu görülür. İşte bu nedenledir ki, Kesintisiz Devrim II - III'te getirilen öncü savaşına, Küba devrimi dayanak olamaz diyoruz.

Öncü Savaşı ve Silahlı Propaganda

Proletaryanın partisi ideolojik, politik ve ekonomik - demokratik her alanda öncü mücadelesi sürdüren bir örgüttür. Bu anlamda proletarya partisi, proletaryanın öncü savaşçı örgütüdür. Ancak her par-

---

(38) Gerilla Savaşı ve Marksizm, s. 357, aktaran W. J. Pomeroy, Ekim Yayınları, 1969.

tinin iktidar mücadelesinde kitleleri sıcak savaşa katamadan önce sürdürmesi gereken bir öncü savaşı söz konusudur. Hiç bir devrim hareketi, baştan tüm kitlelerin katıldığı bir ayaklanma olarak gerçekleşmemiştir. Kitle'nin sıcak savaşa katılışı, mutlaka bir azınlık öncü grubu tarafından sürdürülen öncü savaşı aşamasından geçerek gerçekleşir ve her somut duruma göre değişiklikler arzeder. Ancak bu aşamaya gelinceye kadar ülkedeki devrimci birikimin belirli bir düzeye ulaşmış olması gerekir. Bu birikimi sağlayabilmek için somut şartlara uygun çalışma tarzları geliştirilir. «Hareketi belli özel bir mücadele biçimine bağlamayan marksizm, sosyalizmin bütün ilkel biçimlerinden ayrılır.» «Bütün soyut kalıpların ve öğreti reçetelerinin can düşmanı olan marksizm, iktisadi ve siyasi buhranlar keskinleştikçe sürekli olarak yeni, değişik savunma ve saldırı yöntemleri doğuran ilerleme halindeki kitle mücadelesi karşısında dikkatli bir tavır alınmasını gerektirir.» Lenin çarpışma biçimlerinin tarihsel bir incelenmesinin gerektiğini şu ünlü paragrafta anlatır.

«Bu sorunu (çarpışma biçimleri sorunu — **Kurtuluş**), somut tarihsel durumdan ayrı olarak ele almak, diyalektik maddeciliğin esaslarının yeterince kavranamadığını gösterir. İktisadi evrimin değişik aşamalarında, siyasal, ulusal, kültürel, canlı koşullardaki değişmelere bağlı olarak değişik mücadele biçimleri ortaya çıkar, bunlar, başlıca çarpışma biçimleri olurlar. Bununla beraber ikinci derecede, tamamlayıcı mücadele biçimleri de değişir. Evrimin belli bir aşamasında belli bir hareketin somut durumunun ayrıntılı bir incelemesini yapmadan bazı özel mücadele araçlarının kullanılıp kullanılamayacağı sorusuna «evet» ya da «hayır» diye karşılık vermek

marksist görüşten büsbütün ayrılmak demektir.» (39)

Kesintisiz Devrim II - III'de aynı paragrafı ele alarak silahlı mücadelenin ülkenin somut koşullarında temel mücadele biçimi olması gerektiğini anlatır. Silahlı propaganda dışındaki yöntemlerin temel alınmasının mücadeleyi iyice sağa kaydıracağını söyler. Bu mücadele yöntemi sayesindedir ki, başka türlü devrim saflarına katılması mümkün olmayan kitlelerin devrim saflarına katılması olanaklı hale gelir.

«Silahlı propaganda, herşeyden önce günlük maişet derdi vs. içinde kaybolan, emperyalist yayınla şartlanmış, düzenin şu ya da bu partisine umudunu bağlamış kitlelerin dikkatini devrim hareketine çeker, uyuşturulmuş, pasifize edilmiş kitlelerde kıpırdanma yaratır.» (40)

«Ülkede tarihi gelişim içerisinde ulaşılan durumun bu olması; bir yandan oligarşinin baskısı diğer yandan da kitlelerin uyuşturulmuş, pasifize edilmiş olması, günlük maişet derdi vs. içinde olmaları, silahlı propagandanın dışındaki mücadele biçimleri ile ancak sağa gidilebileceği sonucunu getirmiştir. Bu durumda silahlı propagandayı kim yürütecektir sorusu karşımıza gelmektedir.» Çünkü kitleler bu durumda iken silahlı mücadeleye destek sağlamazlar. Bu, yazıda da kabul edilmektedir. Silahlı propaganda başlangıçta bir sempati yaratacak, bu giderek güven ve desteğe dönüşecektir. (41) Yani silahlı propagandanın başlangıcında kitle desteği sorunu dışta kalmaktadır. Çünkü, «Lafa karnı tok olduğu belirti-

---

(39) Gerilla Savaşı ve Marksizm, s. 93, aktaran W. J. Pomeroy, Ekim Yayınları, 1969.

(40) Bütün Yazılar, s. 342.

(41) a.g.e., s. 367

len kitleler» ancak «silahlı mücadele sayesinde devrim saflarına çekilebilirler.» Başka mücadele yöntemleri ile kitleleri örgütleyip onları silahlı savaşa yöneltmenin imkânsız olduğu ve bunun varacağı noktanın pasifizm olduğu belirtilmektedir. «Ancak ve ancak silahlı propaganda ile yola çıkanlar bu durumdan kurtulabilirler» denilmektedir.

Kesintisiz Devrim II - III silahlı propagandaya girişebilmek için önceden kitlelerin diğer mücadele yöntemleriyle örgütlenmesi gibi bir olguyu kabul etmemektedir. Hazırlık aşaması olarak silahlı propagandayı yürütecek örgütlenmelerin hazırlığını kabul eder. Kitlelerin örgütlenmesi ve desteğinin sağlanması silahlı propagandanın peşinden gelecektir. Yani gerilla başlangıçta «suda balık» değil «suyunu da kendisi yaratacak olan bir balık»tır. Zaten Kesintisiz Devrim II - III'de getirilen öncü savaşının özgün oluşunu iddia etmemizin nedeni de budur.

«Kitle önce silahlı devrim cephesine sempati duyacaktır. Ama gözünde büyüttüğü merkezi devlet otoritesinden dolayı, silahlı devrim cephesinin ezileceği düşüncesi ile eylemleri tereddüt ve büyük merakla izleyecektir. Gerilla savaşının başarı ile yürütülmesi üzerine görecektir ki, silahlı devrim cephesi önemli bir güçtür: yıkılmaz ve yok olmaz. O zaman sempatisi güvene dönecektir. Bu **ikinci evredir.** Güvene dönmesi çoğunluğun desteğinin kazanılması demek değildir. Ancak gerilla savaşı devamlı ve istikrarlı kılındıktan sonra, güven yavaş yavaş desteğe dönecektir.» (42)

İşte silahlı mücadelenin işlevi böyle görülmektedir. Kitle desteğini, sempati ve güven aşamalarından geçtikten sonra sağlamak mümkündür. Bunun da

---

(42) a.g.e., s. 367

koşulu gerillayı devamlı ve istikrarlı kılabilmektir. Bu nokta THKP deneyinde gerçekleşememiştir. Gerçekleşmesi de olanaksızdı. Çünkü gerillanın başlangıçta sahip olması gereken kitle desteğini bir sonuç olarak görmektedir. Başlangıçta kitle desteğinden yoksun olan gerilla en önemli avantajını kaybetmiş demektir. Çünkü silahlı propaganda askeri zafer demektir. Kitle desteğinden yoksun olarak askeri plandaki bir mücadelede oligarşinin güçleri her zaman için ağır basar. Devletin kofluğu, çürümüşlüğü ancak stratejik planda bir anlama sahiptir. Taktik planda ele alındığında, oligarşinin savaşçıları gerek eğitim, gerek teçhizat ve gerekse hareket kabiliyeti açısından çok daha güçlüdürler. Gerillanın bunlara olan üstünlüğü bütünüyle kitlelerden aldığı desteğe bağlıdır. Bu olmadığı takdirde iş askeri plana geldi mi gerilla her zaman yenilir. Latin Amerika ülkelerinde başarısızlığa uğrayan bir çok gerilla hareketinin başına gelen budur. Kitle desteğinden yoksun olmak.

Bu örgütler içersinde başarısızlığa uğramasına rağmen son derece büyük bir askeri güce sahip olan Tupomarolar, yenilmeden bir müddet önce yaptıkları açıklamalarda, hükümeti ele geçirebilecek askeri güce ulaştıkları halde, halkı henüz politize edememiş olduklarını söylüyorlardı. Ki Uruguay'da yapılan seçimerde Komünist Partisi oyların yüzde yirmiye yakınını almıştı. Buna rağmen 10 bin kişilik ordunun başlattığı genel bir saldırı, kitle desteğinden yoksun olan Tupomaroların kısa zamanda yenilgisini getirmiştir.

«Silahlı propaganda ... merkezi otoritenin görüldüğü gibi güçlü olmadığını, onun kuvvetinin her şeyden önce yaygara, gözdağına ve demogojiye da-

yandığını gösterir.» (43) görüşünün doğruluğu ancak askeri eylemlerin sürekli başarısı ile gerçekleşir. Ama silahlı propagandanın kitle desteğinden yoksun iken, askeri eylemler merkezi otoritenin kuvvetlerine karşı elde edebileceği başarı son derece sınırlıdır. Ve bu alandaki başarısızlıklar ise merkezi otoritenin güçsüz değil tam tersine zannedildiğinden daha da güçlü olduğunu, yenilmez olduğunu kanıtlamaya hizmet eder, uyanması beklenen kitlelerin daha da pasifize olmasına, teslimiyete düşmelerine yol açar. Evet taktik planda, merkezi otoritenin gücünün yaygara, gözdağı ve demogojiye değil, esas olarak son derece disiplinli bir askeri - bürokratik yapıya dayandığını unutamayız. Bu ifadenin sadece stratejik planda bir anlamı olabilir.

Silahlı propaganda ancak siyasi bir çalışma üzerine inşa edildiği takdirde bir anlam ifade edebilir ve zafere giden yolda etkin bir mücadele yöntemi olabilir. «Halk savaşı genellikle, bizden maddi olarak daha güçlü olan bir düşman üzerinde mutlak bir siyasi üstünlüğü sağladığımız şartlarda verilir.» (44)

Vietnam devriminin önderlerinden V. N. Giap siyasi mücadeleden silahlı mücadeleye geçiş, parti ve kitleler konusunda şu dersleri aktarıyor:

«Silahlı mücadelenin siyasi mücadelenin bir devamı olmasından ötürü, halkın siyasi gücü sağlamlaştırılmadan, güçlü hiç bir silahlı kuvvet inşa edilemez. Halkımızın uzun ve zorlu devrimci mücadelesine dönüp baktığımızda, kitleleri aydınlatmak ve örgütlemek, işçi - köylü ittifakını kurmak, Birleşik Halk

---

(43) a.g.e., s. 342

(44) Halk Savaşının Askeri Sanatı, s. 183, V.N. Giap, Yöntem Yayınları, 1976

Cephesini yaratmak ve kendisinin önder rolünü belirtmek için Partinin kurulmasından sonraki şiddetli siyasi mücadele yıllarının daha sonraki silahlı mücadeleye hazırlık yılları olduğunu açık bir şekilde görebiliriz. Partimiz; silahlı mücadeleyi hazırlamaya, daha sonra da uzun bir direniş savaşını vermeye karar verdikten sonra, propagandaya kitleler içinde çalışmasına, halkın çeşitli kesimlerinin yurtseverliğini ve düşmana karşı olan kinini geliştirmeye, bütün halkı, özellikle işçi ve köylüleri direniş için büyük bir birlik içinde örgütlemeye devam etti. Kitlelerin, halkın siyasi gücü, silahlı kuvvetlerin gelişmesine imkân veren en güçlü üsdür.» (45)

Giap'ın burada aktardığımız silahlı mücadele anlayışı ile Kesintisiz Devrim II - III'de savunulan silahlı mücadele anlayışı arasındaki fark çok açık olarak görülebilmektedir.

Bütün sorun silahlı mücadelenin nasıl yürütüleceğidir. Güçlü bir siyasi etkinlik temeli üzerinde mi? Yoksa bu siyasal etkinliği de esas olarak silahlı mücadelenin yaratması anlayışı içersinde bir silahlı mücadele mi?

Bu sorular doğrudan doğruya parti anlayışında ifadelerini bulurlar. Silahlı propagandayı temel alıp, siyasi gerçekleri onunla açıklayacak, kitleleri devrim saflarına esas olarak onunla çekecek olan bir parti, çalışma tarzına bağlı olarak başlangıçta kitlelerin örgütlendirilmesi işini tali olarak ele alacak ve esas olarak askeri eylemlerle siyasi hedeflere vurarak siyasi üstünlük kurmaya çalışacaktır. Eğer bu bir yol ise örgütün geniş kitleleri hareket ettirebilme yeteneğine sahip olma gibi bir özelliği taşımaya ihtiyacı yoktur. Çünkü bunu ileriki gelişimi içersinde sağla-

---

(45) a.g.e., s. 176

yacaktır. Bu anlayış pratiğe yansıtılınca, yapılacak iş siyasi bir görüş etrafında, sınıfsal kökenine bakılmaksızın marksist - leninistlerin oluşturduğu, son derece dar bir parti örgütlenmesine giderek, silahlı propagandayı yürütecek «tim»lerin kuruluşuna hız vermek ve derhal silahlı propagandaya geçmektir. Örgütün daha fazla gücü varsa, kitle eylemlerini de örgütler, diğer kitle çalışması yöntemlerini de gücü oranında uygular. Başlangıçta asla her yere koşmaz. Silahlı propaganda dışında, diğer alanlarda yürütülecek bütün çalışmalar silahlı propagandaya destek olacak şekilde sürdürülmek zorundadır.

Bu siyasi anlayışa ulaşmış olanların artık bekleyecek zamanları yoktur. «Klasik kitle çalışma»sıyla güç toplamaya çalışmak diye bir sorun söz konusu değildir. Bu ancak silahlı propaganda sayesinde elde edilebilecek bir şeydir.

Bunun yanında başlangıçta siyasi bir üstünlüğü silahlı propaganda dışındaki çalışma tarzlarını temel alarak sürdürmeye çalışan bir örgüt ise çok daha değişik bir yapıya sahip olmak zorundadır. Başlangıçta kitlelerin acil gereksinmelerini ele alarak bunları siyasi bir muhtevaya ulaştırmaya çalışarak, başta işçi sınıfı olmak üzere geniş yığınları hareket ettirebilme gücüne sahip bir parti haline gelmeye, yani kitleleri devrim saflarına kazanmaya, onların öncülerini başlangıçta dar olsa da giderek genişleyen bir proletarya partisi içerisinde örgütlemeye çalışacaktır. Böyle bir partinin çalışmalarında silahlı mücadele bu çalışmalara ancak destek olacak şekilde kullanılacaktır. Bu nokta partinin güç sorunudur. Ve hakim sınıflarla olacak olan çatışmayı uygun koşullarda belirleyecek olan da budur. Hangi koşullar altında olursa olsun hakim sınıflara karşı bir mücadeleyi istikrarlı kılabilme gücünde olmayan bir par-

ti açık savaş alanına giremez. Bu zaten düşmanın yapmak istediği şeydir: Güçlerin yetersiz olduğu bir anda devrimcileri açık çatışmaya çekebilmek ve kendi tayin ettiği alanda dövüştürmek.

Her devrimci hareketin başlangıçtaki görevi halkı örgütlemektir. Örgütsüz halk hiçbir şeydir. Esarete mahkumdur. Halk ancak örgütlü olduğu zaman, doğru bir siyasetle yönlendirildiği zaman yenilmez bir güç haline gelebilir. Bu görevler aşılmadığı müddetçe —ki dünyada süre gelen devrim hareketleri incelendiğinde görülür ki, Türkiye'de halkın örgütlenmesi son derece geri düzeydedir— devrimciler başka her hangi bir çalışmayı bunun önüne geçiremezler. Yapılan hataların temelinde bu görevlerin atlanılması yatmaktadır. Çin devrimi, Küba devrimi tartışılırken hep aynı hataya düşülmektedir. Mücadelenin hangi evresinde bulunduğumuza bakılmaksızın, devrimin başarıya ulaştığı ülkelerdeki ileri görevleri tartışma konusu haline getirilmekte ve çözümler o noktadan itibaren ele alınmaya çalışılmaktadır.

Silahlı propagandanın başlangıçta kitlelerin örgütlendirilmesinin de temel yöntemi olamayacağı sorununu uzun boylu tartışmaya gerek görmüyoruz. Kesintisiz Devrim II - III'de bu konuda şu tesbit yer almaktadır:

«Ülkemizdeki pasifistler özellikle şunu söylemektedirler. 'Yapılan eylemler kitlelerde sempati uyandırıyor, ama hepsi o kadar...'

«Doğrudur. Kitleler bizlere karşı sempati duymalarına rağmen, henüz aktif olarak desteklemiyorlar ve mücadelenin içine girmiyorlar. Bu son derece doğaldır. Ne bekleniyordu yani? 5-6 askeri eylem so-

nucu, kitlelerin ayaklanıp, ülkede devrim yapmasını mı?» (46)

Kitlelerin sempati duymalarına rağmen desteklememeleri bir yerde askeri eylemlerin azlığı ile açıklanmaktadır. Çünkü bu eylemlerin bir amacı da güç gösterisiydi. Sorunun daha derinde yatan nedenleri vardı. Askeri eylemler daha çok olsa idi de kitleler yine desteklemeyeceklerdi. Tupomaroları desteklememişlerdir. Kitleler ancak başka kurtuluş yolu kalmadığını anladıkları zaman silahlı mücadeleyi desteklerler. Bunun Türkiye'de kavranmış olduğunu iddia etmek zordur. Bu nedenledir ki, kitleler kendilerinin sürdürdükleri mücadele ile bağlantısını göremedikleri bir mücadele yöntemini desteklemişler ancak o mücadelenin yiğitçe oluşuna sempati duymuşlardır. Ama sempatileri onların, «yazık oluyor gençlere» demelerini engellememiştir.

Silahlı mücadele sorunu devrimin ancak şiddetle olabileceğini kavramış olmakla bitmiyor. Kitlelerin böyle bir mücadeleye nasıl katılabileceği noktasında yeniden bir takım doğru tesbitler yapabilmek işin can alıcı noktası haline geliyor. Genel olarak tüm pasifistlerin yaptığı iş devrimin ancak şiddetle gerçekleşebileceği olgusunu inkar edemedikleri yerde onu sulandırmaktır. Barışçıl geçiş için hiç bir umudun olmadığı durum da, barışçıl geçiş tartışmaları çıkartıp gerçeği karartmaktadırlar. Bu devrimi reddedişin en kaba ve en açık görülebilen biçimi. Bunun yanında devrimin şiddetle olacağını söyleyerek, bu konuda yerine getirilmesi gereken örgütlenme ve propaganda çalışmasını yapmamak suretiyle devrimi anlaşılmaz bir iş haline getirenler daha ince tahrifçilerdir. Bunlara olan reaksiyon ise bu konuda doğruya

(46) Bütün Yazılar, s. 366

yaklaşanların yanlışlarına yardımcı olmakta, siyasal mücadele sayesinde kitlelerin devrim saflarına kazanılması görevinin ihmal edilmesi sonuçta bir aceleciliği getirmektedir.

Kitlelerin kavradıkları eylemlere katılacakları çok basit bir gerçektir. Ama silahlı propaganda, daha önceden yaratılmış organik kitle bağlarına sahip değilse kendi kendisini anlatamaz. Kitleler silahlı propagandanın dilini anlayabilmek için o eğitimden geçmiş olmalıdırlar. Aksi takdirde silahlı propaganda onlar için, sosyalizm değil yalnızca yiğitlik propagandası olur. Kitlelerin kendiliğinden sahip oldukları bilinç ancak bu kadarına izin verir. Siyasi bilinç onlara dışarıdan propaganda yoluyla iletilmek zorundadır. İkisinin birden olabileceğini savunmaya olanak yoktur. Çünkü silahlı mücadelenin mutlaka güçlü bir siyasi temel üzerinde yükselmesi gerekir. Aksi takdirde askeri plandaki çatışmada halkın desteğinin olmadığı durumlarda silahlı mücadeleyi başarı ile sürdürmek mümkün olamamaktadır.

Kesintisiz Devrim II - III böyle bir çalışma tarzını kesinlikle red eder: «... önce kitleleri, silahlı aksiyonun dışındaki mücadele biçimleri ile bilinçlendirip örgütleyelim, yani silahlı mücadele için asgari (!) örgütlenmeyi sağlayalım, ondan sonra silahlı mücadeleye başlarız diyerek haklı ve mazur göstermeye çalışmaktadırlar. *

«* Pasifistlerin emperyalizmin işgali altında olan ülkemizde meseleyi bu şekilde koymalarının Türkçesi 'önce revizyonist çalışma yaparak, kitleyi ve kendimizi örgütleyelim, ondan sonra da devrimci mücadeleye başlarız' demektir. Oysa, barışçıl mücadele metodları temel alınarak yapılan örgütlenme asla savaşma aşamasına geçemez.» (47)

---

(47) a.g.e., s. 368

Daha önce yazıda mücadele biçimleri a) barışçıl (uzlaşıcı değil) b) silahlı olmak üzere ikiye ayrılıyordu. Burada silahlı mücadele dışındaki çalışma biçimlerini temel alarak örgütlenen devrimci örgütlerin hiçbir zaman silaha sarılamayacağı iddia edilmektedir. Bunu kanıtlayabilecek hiçbir şey yoktur. Ve dünya devrmci hareketi, mücadeleyi silahlı mücadele dışındaki yöntemlerle örgütleyerek silahlı savaş aşamasına ulaştıran muzaffer örgütlerin örnekleri ile doludur. Ve başka türlü gelişen mücadele de yoktur. Çünkü savaşabilmek için gerekli olan asgari bir birikimi yaratmanın başka yolu yoktur.

Silahlı mücadele dışındaki yöntemlerle örgütlenmenin zorunlu olarak statikliği ve kurumculuğu getireceği gibi bir durum söz konusu değildir. Bir örgütün canlılığı, bürokratizmden uzaklığı kullandığı yöntemleri devrimci bir ruhla, özle ele alıp almamasına bağlıdır. Bu açıdan Fidel Castro'nun dediği gibi yöntemleri «devrimci ve devrimci olmayan diye sınıflandırmalıyız». Devrimci yöntemlerle çalışmayan örgütler elbetteki kurumculuğa yol açar. İster barışçıl denilen (uzlaşıcı değil) ister silahlı denilen yöntemler olsun devrimci yöntemler ise, hayatın gerçeklerine göre bunları hayattan çıkarıp hayata geçiren örgüt devrimcidir ve savaşmak gerekiyorsa savaşır, ricat gerekiyorsa ricat eder, hatta seçime katılmak gerekiyorsa seçime de katılır. Ama bunları yapıyor diye böyle bir örgüte devrimci adından başkası yakıştırılamaz. Bu anlattıklarımız hayat tarafından, Vietnam devrimi, Angola, Mozambik devrimleri tarafından doğrulanmış gerçeklerdir. Giap şöyle diyor:

«1930'da Çin Hindi Komünist Partisi kuruldu. Partinin önderliğinde, Vietnam halkının milli kur-

tuluş hareketi daha da gelişti. 2. Dünya Savaşının sonlarına doğru, 10 yıl süren bir siyasi mücadeleden sonra, parti silahlı mücadele için hazırlığa geçilmesine ve bunun için gerilla savaşının başlatılarak bir hür bölge kurulmasına karar verdi.» (48)

Görüldüğü üzere silahlı mücadele dışındaki çalışmaları temel alan örgütler «asla savaşma aşamasına geçemezler» diye bir kural yokmuş. Çin Hindi komünist partisi böyle yapmış ve hayat gerekli kıldığı zaman da savaşmanın ne demek olduğunu tüm dünyaya anlatmıştır.

KURTULUŞ

---

(48) Halk Savaşı, Halk Ordusu, s. 34, Vo Nguyen Giap, Sol Yayınları, 1968.

KÖYLÜ SORUNUNDA PARTİNİN ÜÇ TEMEL SLOGANI ÜZERİNE

YOLDAŞ JAN-SKİ'YE CEVAP

Yoldaş Jan-Ski!

Mektubunuzu tabii ki zamanında aldım. Biraz geç cevap verişim nedeniyle özür dilerim.

1 — Lenin «Her devrimin baş sorununun devlet iktidarı sorunu olduğunu» söyler. (Lenin, Toplu eserler, C.XXI, S.178) İktidarın hangi sınıf veya sınıfların elinde toplandığı, hangi sınıf veya sınıfların devrilmesi gerektiği, hangi sınıf veya sınıfların iktidarı ele geçireceği-işte, «Her devrimin baş sorunu» buradadır.

Partinin, *geçerliliklerini devrimin bütün olarak şu* veya bu aşamasında gerçekleştiren temel sloganların, eğer tamamı ile *Lenin'in bu baş tezine dayanmazlarsa*, temel sloganlar olarak belirtilemezler. Temel sloganlar ancak, eğer sınıf güçlerinin Marksist analizine dayanıyorsa, eğer devrimci güçlerin sınıf mücadelesi cephesindeki dizilişleri için doğru bir şema veriyorsa, eğer kitleleri devrimin zaferi için mücadele cephesine, iktidarın yeni sınıf tarafından ele geçirilmesi için *mücadele cephesine götürmeyi* kolaylaştırıyorsa, geniş halk kitlelerinden bu görevin yerine getirilmesi için gerekli olan büyük ve güçlü politik ordunun biçimlendirilmesini parti için kolaylaştırıyorsa; o zaman temel sloganlar doğru olabilirler.

Devrimin şu veya bu aşamasında yenilgiler, geri çekilmeler, başarısızlıklar ve tek tek taktik hatalar olabilir, ama bu, stratejik temel sloganların doğru olmadığını göstermez. Örneğin devrimimizin ilk aşamasında temel sloganımız olan «Burjuvazinin tecrit edilmesi altında çarlara ve toprak sahiplerine karşı burjuva-demokratik devrimin zaferi için bütün köylülükle birlikte» sloganı 1905 devriminin yenilgiyle sonuçlanmasına rağmen tamamen doğruydu.

Demek ki partinin temel sloganı sorunu, devrimin gelişiminin şu veya bu aşamasındaki yenilgi veya başarısızlıkları sorunuyla karıştırılamaz.

Partinin temel sloganı, devrimin seyri içinde, halihazırda eski sınıf veya sınıfların iktidarının devrilmesini hedefleyebilir, fakat devrimin bu slogandan ortaya çıkan bir dizi esaslı talebini gerçekleştirilmeyebilir, veya bunların gerçekleştirilmesi için yeni bir devrim gerekebilir; ama bu temel sloganın doğru olmadığı anlamına gelmez. Örneğin 1917 devrimi çarlığı ve toprak sahiplerini devirdi, ama toprak sahiplerinin arazilerinin işgalinin gerçekleştirilmesine götürmedi v.b. Ama bu, bizim devrimin ilk aşamasındaki sloganın doğru olmadığı anlamına gelmez. Veya; Ekim devrimi burjuvazinin devrilmesini ve iktidarın proletaryanın eline geçmesini gerçekleştirdi. Ama a) genel olarak burjuva devriminin tamamlanmasını, b) kulaklığın, özellikle uzun zamandır soyup soğana çevirdiği köylerde tecridini hemen getirmedi; ama bu, bizim, devrimin **ikinci** aşamasındaki sloganımız olan «proletaryanın iktidarı için, orta köylülüğün tecridiyle, yoksul köylülükle birlikte şehir ve kırdaki kapitalizme karşı»nın doğru olmadığı anlamına gelmez.

Demek ki partinin temel sloganı sorunu, bu

slogandan ortaya çıkan şu veya bu talebin gerçekleşmesinin biçimi ve süresi sorunuyla karıştırılamaz.

İşte bu nedenle, partimizin stratejik sloganları devrimci hareketin şu veya bu dönemdeki tali başarı ve yenilgileri açasından değerlendirilemez, ve öncelikle bu slogandan çıkan şu veya bu talebin gerçekleştirilmesinin biçimi ve süresi açısından değerlendirilemez. Partinin temel sloganları ancak sınıf güçlerinin marksist analizi açısından ve devrimin başarısı, iktidarın yeni sınıf eline geçmesi için mücadele cephesinde devrimin güçlerinin doğru olarak yer alması açısından değerlendirilebilir.

2 — Mektubunuzda şöyle yazıyorsunuz:

«Bizim **sadece** Ekime kadar bütün köylülüğün ittifakıyla ilerlemiş olduğumuz iddiası doğru mudur? Hayır, doğru değildir: Bütün köylülükle ittifak ekimden önce, **Ekim sırasında ve Ekimden sonraki ilk dönemde** geçerliydi, çünkü burjuva devriminin tamamlanmasında bütün olarak köylülüğün çıkarı vardı.»

Bu alıntıdan çıkan sonuç şudur: Partinin, meselenin çarların ve toprak sahiplerinin iktidarının devrilmesi ve proletarya ve köylülüğün iktidarının kurulması olduğu devrimin ilk aşamasındaki stratejik sloganıyla (1905 ten şubat 1917 ye kadar); meselenin burjuvazinin iktidarının devrilmesi ve proletarya diktatoryasının kurulması olduğu **ikinci** aşamasındaki (şubat 1917 den Ekim 1917 ye kadar) stratejik sloganın **farklı olmadığı.** Bunun sonucunda siz, burjuva-demokratik devrimi ile proleter-sosyalist devrimi arasındaki temel farkı da inkar ediyorsunuz. Ve öyle görünüyor ki bu hataya düşmenizin nedeni, şu basit şeyi kavramak istemeyişinizdir: Devrimin şimdiki aşamasında stratejik sloganın baş teması iktidar sorunudur, yani **hangi** sınıfın devrileceği ve iktidarın

hangi sınıfın eline geçeceği sorunudur. Sizin burada temelden haksız olduğunuzu ispatlamaya her halde ihtiyaç yok.

Ekim sırasında ve ekimden sonraki ilk dönemde «**Bütün** köylülükle ittifak» sloganını, burjuva devriminin tamamlanmasında bütün köylülüğün çıkarı olduğu için uyguladığımızı söylüyorsunuz. Ama Ekim ayaklanması ve Ekim ihtilali burjuva devriminin tamamlanmasıyla tükendiğini, veya bu tamamlanışı kendine baş görev tayin etmiş olduğunu size kim söyledi? Bunu nereden çıkarttınız? Yoksa burjuvazinin iktidarının devrilmesi ve proletarya diktatörlüğünün kurulması burjuva devriminin çerçevesi içine sokulabilir mi? Yoksa proletarya diktatoryasının mücadelesi burjuva devriminin çerçevesinden dışarı sıçramak anlamına gelmez mi? (kendileri de köylü olan) Kulakların, burjuvazinin devrilmesini ve iktidarın proletaryaya geçişini destekleyebileceklerini kim iddia edebilirdi? Toprağın ulusallaştırılması, toprağın alınıp satılmasını yasaklama vb. kararnamesinin-ki buna sosyalist bir kararname gözüyle bakılamaz-, tarafımızdan kulaklıkla ittifak içinde değil de, kulaklığa karşı mücadele içinde uygulanmış olduğunu kim söz konusu edebilir? (keza kendileri de köylü olan) Kulakların, Sovyet iktidarının, fabrikaların, atölyelerin, demir yollarının, bankaların vb. istimlakine ilişkin kararnamesini veya proletaryanın emperyalist savaşın iç savaşa dönüştürülmesine ilişkin sloganını destekleyebileceğini nasıl iddia edebilir? Ekim de **temel olanın** bu ve benzeri eylemler değil de, burjuvazinin devrilmesi ve proletarya diktatoryasının kurulması değil de, aksine burjuva devriminin tamamlanması olduğu nasıl iddia edilebilir?

Ekim devriminin baş görevlerinden birinin bur-

juva devriminin tamamlanmasından oluşması; bunun Ekim devrimi olmaksızın sonuna kadar götürülemiyecek oluşu; keza Ekim devriminin kendisinin de burjuva devrimi tamamlanmaksızın sağlamlaştırılamıyacağı ve Ekim devriminin burjuva devrimini sonuna kadar götürdüğü için tüm köylülerde sempati yaratması gerektiği tartışılamaz. Tüm bunlar tartışma götürmez. Bununla beraber, bu nedenle burjuva devriminin tamamlanmasının Ekim devriminin seyri içinde bir yan görünüm olmayıp, aksine onun özü ve temel amacı olduğu iddia edilebilir mi? Peki o zaman sizce Ekim devriminin baş hedefi, -yani burjuvazinin iktidarının devrilmesi, proletarya diktatörlüğünün kurulması, emperyalist savaşın iç savaşa dönüştürülmesi, kapitalistlerin istimlaki vb.- ne olmuştur? Ve eğer stratejik sloganın baş içeriği, yani iktidarın bir sınıfın elinden diğer bir sınıfın eline geçmesi sorunu *her devrimin temel sorunuysa*, buradan, burjuva devriminin proleter iktidarı tarafından tamamlanması sorununun burjuvazinin devrilmesi ve bu proleter iktidarın mücadelesi sorunuyla karıştırılamıyacağı, yani devrimin ikinci aşamasındaki stratejik sloganın içeriği olan sorunla karıştırılamıyacağı açıkça anlaşılmaz mı?

Proletarya diktatoryasının en büyük kazançlarından biri onun burjuva devrimini sonuna kadar götürmesi ve orta çağın döküntüsünü hiç bir kalıntı bırakmaksızın süpürüp atmasıdır. Bu köy için gerçekten büyük ve nihaî bir önem taşıyordu. Bu olmadan, Marx'ın daha geçen yüzyılın ikinci yarısında sözünü ettiği, köylü savaşının proleter devrimle birleştirilmesi gerçekleştirilemezdi. Bunun yanı sıra aşağıdaki şu önemli ayrıntı da dikkate değer. Burjuva devriminin tamamlanması münferit bir eylem değildir. Ger-

çekten bu bütün bir dönem boyunca sürmüş ve sizin mektubunuzda iddia ettiğiniz gibi yalnızca kısmen 1918 yılını değil, aksine kısmen 1919 yılının (Ural-Volga alanı) ve 1919-1920 yıllarını (Ukrayna) kapsamıştır. Burada benim nazarımda, bütünlüğü içinde köylülük karşısına toprak sahibi iktidarının tekrar kurulması tehlikesi çıktığında onlar yine **bütün olarak** burjuva devrimin tamamlanmasını sağlama almak ve bu devrimin meyvalarını korumak için Sovyet İktidarı ile birleşmeye mecbur kaldıkları sıradaki Kolçak ve Denikin'in saldırıları var. Yaşanan hayat sürecinin bu karmaşıklığı ve çeşitliliği, diktatoryanın doğrudan doğruya sosyalist olan görevinin, burjuva devrimini sonuna kadar götürme göreviyle bu «harika» iç içe girişi, gerek tarafınızdan Lenin'den yapılan alıntıları, gerekse parti sloganlarının nasıl gerçekleştirilebileceğinin mekaniğini doğru anlamak için daima akılda tutulmalıdır. Bu iç içe girmişliğin, devrimin **ikinci** aşamasındaki partinin sloganının yanlış olduğunu ifade ettiği ve bu sloganın devrimin **ilk** aşamasındaki slogandan farklı olmadığı söylenebilir mi? Hayır, bu söylenemez. Aksine daha ziyade bu iç içe giriş partinin devrimin ikinci aşamasındaki sloganının doğruluğunu tasdik eder: Şehir ve kırdaki kapitalist burjuvaziye karşı, proletaryanın iktidarı için vb., **yoksul** köylülükle birlikte. Niçin? Çünkü burjuva devrimini sonuna kadar götürebilmek için **önce** Ekimde burjuvazinin iktidarını devirmek ve proletaryanın iktidarını kurmak gerekiyordu, çünkü yalnızca böyle bir iktidar, burjuva devrimini sonuna kadar götürmeye muktedirdir. Ama Ekimde proletarya iktidarını kurmak için, burjuvaziyi devirmeye ve proletarya iktidarını kurmaya muktedir olan, Ekime **uygun olan** politik orduyu hazırlamak ve örgütlemek gerekiyordu. Geriye yalnızca, bizim **bu** politik orduyu **ancak** «bur-

juvaziye karşı, proletarya diktatoryası için proletaryanın yoksul köylülükle ittifakı» sloganı altında hazırlayabileceğimizi ve örgütleyebileceğimizi ispat etmek kalıyor. Şu açıktır ki biz, Nisan 1917 den Ekim 1917 ye kadar uyulan **bu** stratejik slogan olmaksızın **bu** politik orduya sahip olamıyacak ve bunun sonucunda Ekimde zafer kazanmamış olacaktık; burjuvazinin iktidarını devirmiş olmayacak, ve bunun sonucunda da, burjuva devrimini sonuna kadar götürecek imkana sahip olmayacaktık.

Bu nedenle, burjuva devriminin tamamlanmasıyla, görevi, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesini sağlama almak olan devrimin ikinci aşamasındaki slogan karşılaştırılamaz.

Tüm bu «çelişkileri» ortadan kaldırmak için tek bir araç vardır, bu da, devrimin ilk aşamasındaki (burjuva-demokratik devrim) stratejik sloganla; devrimin ikinci aşamasındaki (Proleter devrimi) stratejik slogan arasındaki farkı kabul etmektir; bizim, devrimin ilk aşamasında burjuva-demokratik devrimi için **bütün** köylülükle işbirliği yaptığımızı, devrimin ikinci aşamasında sermayenin iktidarına karşı ve proleter devrim için **yoksul** köylülükle iş birliği yaptığımızı kabul etmektir. Ve bu kabul edilmelidir, çünkü devrimin birinci ve ikinci aşamalarının sınıf güçlerinin analizi bize bunu göstermektedir. Aksi takdirde bizim 1917 Şubatı için proletarya ve **köylülüğün** devrimci -**demokratik** diktatoryası sloganı altında çalışıp, 1917 Şubatından sonra bu sloganın, proletaryanın ve **yoksul** köylülüğün **sosyalist** diktatoryası sloganı ile değiştirdiğimiz olgusu açıklanamazdı. İtiraf etmelisiniz ki yoldaş Jan-Ski sizin örneğiniz, bir sloganın Mart ve Nisan 1917 de diğer bir sloganla değiştirilmesini açıklayamaz.

Partinin iki stratejik sloganı arasındaki bu temel farkı Lenin daha **«İki Taktik»** adlı yazısında tesbit etmiştir. Partinin, burjuva-demokratik devrimin hazırlanmasındaki sloganını aşağıdaki gibi formüle etmiştir:

«Proletarya, mutlakiyetin direnişini şiddetle kırmak ve burjuvazinin kararsız davranışını dondurmak için, köylü kitlesini yanına çekerek demokratik devrimi sonuna kadar götürmelidir.» **(Lenin,** Seçme Eserler, C. 3, s. 104)

Başka sözlerle ifade edilirse; burjuvazinin tecrit edilmesi altında, mutlak iktidara karşı, bütün köylülükle birlikte, demokratik devrim için.

Buna karşılık, partinin sosyalist devrimin hazırlık döneminde ki sloganını aşağıdaki şekilde formüle etmiştir :

«Proletarya, burjuvazinin direnişini şiddetle kırmak ve köylülük ve küçük burjuvazinin kararsız tutumunu dondurmak için halkın yarı proleter unsurlarını kendi yanına çekerek sosyalist devrimi gerçekleştirmelidir.» **(Lenin,** Seçme Eserler, C. 3, S. 104-105)

Başka sözlerle ifade edilirse: Burjuvaziye karşı, şehir ve kırdaki küçük burjuvazinin tecridi altında, sosyalist devrim için yoksul köylülükle ve yarı proleter olan tüm halk kesimleriyle beraber.

Bu, 1905 yılındaydı.

Nisan 1917 de Lenin, o zaman ki politik durumu, proletaryanın ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatoryasının burjuvazinin gerçek iktidarıyla iç içe girmesi olarak belirlerken şöyle söylemiştir:

«Rusya'nın günümüzdeki durumunun orijinalliği, devrimin, proletaryanın yeterince gelişmemiş olan sınıf bilinci ve yetersiz olan örgütlenişi nedeniyle ik-

tidarı burjuvaziye veren **ilk** (*) aşamasından, iktidarı proletaryaya ve köylülüğün **yoksul** kesimine vermesi gereken ikinci aşamasına **geçiştedir.»** (Lenin, Seçme Eserler, C.6 s. 23)

Ağustos 1917 sonunda, Ekim hazırlıkları son hızıyla ilerlerken, Lenin özel makale olan «Köylüler ve İşçiler» de şöyle yazıyor:

«Yalnızca **köylülük** (*) ve proletarya monarşiyi devirebilir o zamanlar (1905 kasdediliyor), bizim sınıf politikamızın temel tarifi böyleydi.» *Ve bu tarif doğruydu.* Şubat ve Mart 1917 ayları bunu defalarca tasdik etmiştir, ancak, **yoksul köylülüğe** (*) (Programızdaki adıyla yarı-proleter) önderlik eden proletarya savaşa demokratik bir barışla son verebilir, onun tarafından açılan yaraları iyileştirebilir, sosyalizm için mutlak zorunluk ve **geciktirilemez** hale gelmiş olan adımları atabilir. Şimdi sınıf politikamızın tarifi böyledir.» (Lenin, *Seçme Eserler*, C. 6, s. 391)

Bu, bizim şimdi proletarya **ve** yoksul köylülük diktatoryasına sahip olduğumuz şeklinde anlaşılmamalıdır. Bu tabii ki doğru değildir. Biz, Ekime proletarya ve yoksul köylülük diktatoryası sloganı ile ilerledik ve bu sloganı ekimde bütün biçimlerde gerçekleştirdik; çünkü, daha o zamandan, bizce gerçekte proletarya diktatoryası mevcut olmakla beraber sol sosyal devrimcilerle bir blok sahibiydik ve yönetimi onlarla paylaşıyorduk, çünkü biz Bolşevik'ler çoğunluğu oluşturuyorduk. Bununla beraber, proletarya **ve** yoksul köylülük diktatoryası, sol sosyal devrimcilerin «darbesinden» sonra, sol sosyal devrimcilerle olan blokun dağılmasından sonra, yönetim **tamamen bir** partinin, devletin yönetimini diğer hiç bir partiyle

---

* Altı tarafımdan çizildi. J. Stalin

paylaşmayan ve paylaşamayacak olan bizim partinin eline geçtiğinde, biçimde de ortadan kalktı. İşte biz bunu proletarya diktatoryası diye adlandırıyoruz.

En nihayet Lenin, Ekim 1918 de, devriminin geride bırakmış olduğumuz yoluna baktığında şöyle yazıyordu:

«Evet, devrimimiz, bizi köylülükle **bütünlük** içinde **işbirliği** yaptığımız **sürece** bir burjuva devrimidir. Biz bunu açıkça biliyorduk, bunu 1905 ten beri yüzlerce ve binlerce defa söyledik, ve tarihsel sürecin bu kaçınılmaz olan basamağını atlamaya veya kararnamelerle geçiştirmeye asla çalışmadık... Ama 1917 yılında, Nisandan beri, **Ekim devriminden çok önce** (*), **biz** iktidarı **ele geçirmeden önce** (*), *halka açıkça,* devrimin artık bekleyemeyeceğini, çünkü kırların ileri geçtiğini, kapitalizmin ileri adımlar attığını, sarsılmanın duyulmamış ölçülere ulaştığını, ileriki adımların, (istense de, istenmese de) **sosyalizmi talep ettiğini** söyledik ve bunu açıklığa kavuşturduk. Çünkü *ilerlemek, savaş tarafından tüketilmiş olan* «ülkeyi kurtarmak, çalışanların ve sömürülenlerin acılarını **hafifletmek** başka türlü **mümkün değildir.** Ve sonradan da bizim söylediğimiz oldu. Devrimin seyri bizim *muhakememizin doğruluğunu* tasdik etti. **Önce** *monarşiye,* toprak sahiplerine, orta çağa karşı bütün köylülükle birlikte (ve bu seviyede devrim bir burjuva devrimi, burjuva-demokratik devrimi olarak kalır) **sonra** yoksul köylülükle, yarı-proleterlerle, tüm sömürülenlerle birlikte **kapitalizme,** ve nihayet **köy zenginlerine, kulaklara, spekülasyonculara** (*) **karşı;** ve bu seviyede devrim, **sosyalist** bir devrim olur.» **(Lenin,** Toplu Eserler, C. XXIII, s. 505-506)

---

* Altı tarafımdan çizildi. J. Stalin

Gördüğünüz gibi Lenin, burjuva-demokratik devrimin hazırlanmasının ilk dönemindeki ilk stratejik sloganla; Ekimin hazırlanması dönemindeki ikinci stratejik slogan arasındaki farklılığın tüm ayrıntılarını tekrarlayarak altını çizmiştir. Oradaki slogan: Bütün köylülükle birlikte mutlakiyete karşı, buradaki slogan: **Yoksul köylülükle** birlikte burjuvaziye karşı.

Burjuva devriminin tamamlanmasının ekimden sonraki bütün bir döneme şamil olması olgusu burjuva devrimini sonuna kadar götürmüş oluşumuzun «bütün» köylülüğün sempatisini bize getireceği olgusu, önceden de söylemiş olduğum gibi, temel tezi, bizim **yoksul köylülükle** birlikte ekime ilerleyip Ekim'de zafer kazanmamız, bizim **yoksul köylülükle** birlikte, (kendileri de köylü olan) Kulakların direnişleri ve orta köylülüğün kararsızlıkları yanısıra, burjuvaziyi devirdiğimiz ve (görevi burjuva devriminin tamamlanması olan) proletarya diktatoryasını kurmuş olduğumuzun bir noktasını bile sarsmamıştır.

Bu herhalde açıktır.

3 — Mektubunuzda devamla şöyle yazıyorsunuz:

«Bizim Ekim'e, köy yoksulluğuyla ittifak içinde orta köylülüğün tecriti sloganıyla gelmiş olduğumuz iddiası doğru mudur? Hayır, bu doğru değildir. Yukarıda gösterilmiş olan nedenlerle, ve Lenin'den yapılan alıntılardan görüldüğü gibi, bu slogan ancak, 'köylüler içinde sınıf ayrılığı olgunlaştıktan' sonra (Lenin), yani 1918 yaz ve sonbaharında ortaya gelebildi.»

Bu alıntıdan anlaşılan, partinin Ekimin hazırlık döneminde ve Ekim sırasında değil, aksine, Ekim'den sonra, ve özellikle 1918 yılından sonra, köy yoksulluğu komitelerinden sonra orta köylülüğün tecritine gittiğidir. Bu tamamen yanlıştır yoldaş Jan-Ski. Or-

ta köylülüğün tecriti politikası köy yoksulluğu komitelerinden sonra, 1918'den sonra başlamadı, aksine **sona erdi.** Orta köylülüğün tecriti politikası bizim pratiğimizden tam 1918'de **kaldırıldı** (ve uygulanmadı). 1918'den hemen sonra, 1919 mart'ında, VII. Parti toplantısının açılışında Lenin şöyle demiştir:

«Eski zamanların sosyalizminin en iyi temsilcileri henüz devrime *inandıkları* ve *ona* teorik ve ideolojik olarak hizmet ettikleri sırada, **köylülüğün tecritinden** söz ediyorlardı, yani, orta köylülükten, proletaryanın devrimini aktif olarak desteklemeseydi, en azından onu önlemeyecek, nötr kalacak, düşman saflarında yer almayacak olan bir tabaka oluşturmaktan söz ediyorlardı. Bu soyut, teorik görev tayini bizim için gayet açıktır. **Ama yine de yeterli değildir.** (*) **Biz sosyalist kuruluşun** (*), bizim orada köylülüğe ilişkin olarak **sağlam bir ittifakın sağlam bir zemine basabilmek için** kendimizi onlara göre yönlendirmemiz gereken somut, detaylandırılmış, köylerde çalışma deneyleri üzerinde gözden geçirilmiş olan temel kural ve talimatları incelememiz gereken **aşamasındayız.** (*)» **(Lenin,** VIII. Parti Toplantısı Açılışındaki Söylev, Toplu Eserler, C. XXIV, s. 114).

Gördüğünüz gibi burada, sizin mektubunuzda söylediğinizle tamamen zıt olan bir şeyden söz ediliyor ki siz burada bizim **gerçek** parti pratiğimizi akıldan çıkarıyorsunuz, çünkü tecritin **başlangıcını bitişiyle** karıştırıyorsunuz.

Mesele burjuvazinin devrilmesi olduğu sürece, sovyetlerin iktidarı henüz sağlamlaştırılmadığı sürece orta köylülük sızlandı ve devrimle karşı-devrim arasında sallandı, bu nedenle de tecrit edilmesi gere-

---

* Altı tarafımdan çizildi. J. Stalin

kiyordu. Orta köylülük, burjuvazinin «cidden» devrilmiş olduğuna, sovyetlerin iktidarının sağlam olduğuna, kulakların alt edildiğine, Kızıl ordunun iç savaş cephelerinde zafer kazanmaya başladığına ikna olmaya başladığı zaman bize eğilim göstermeye başladı. İşte tam bu değişiklikten sonradır ki, partimizin, Lenin tarafından VIII. Parti toplantısında verilmiş olan sloganı mümkün olmuştur: Köy yoksulluğu tarafından desteklenerek ve orta köylülükle sağlam ittifak içinde-sosyalist kuruluş için ileri.

Herkesce bilinen *bu gerçeği nasıl unutabilirsiniz?*

Mektubunuzda ayrıca, orta köylülüğün tecridinin proleter devrime **geçişte** ve bu devrimin zaferinden *sonraki* **ilk günlerde** yanlış, elverişsiz ve bu nedenle de kabul edilemez olduğunu söylüyorsunuz. Bu **tamamen yanlıştır,** yoldaş Jan-Ski. Mesele bunun tam tersidir. Orta *köylülük, burjuvazinin iktidarının* devrilişinde ve proletarya iktidarının sağlamlaştırılmasından önce en kuvvetli şekilde sağlandı ve direndi. Bu dönemde yoksul köylülükle ittifak ve orta köylülüğün tecridi zorunluydu.

Hatanızda ısrar ediyor, ve köylülük sorununu bizim ülkemiz için öyle büyük bir anlamı olmadığını, aksine «az veya çok, Rusya'nın Ekim öncesi ekonomisini andıran» ülkeler için önemli olduğunu iddia *ediyorsunuz. Bu* sonuncusu tabii ki doğrudur. Ama Lenin'in komintenin II. kongresinde tarım sorununa ilişkin tezlerinde, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi döneminde *proletarya partilerinin orta* köylülere karşı politikalarına karşı söylediklerine kulak verelim. Yoksul köylüleri veya daha doğru olarak «köylülerin çalışan ve sömürülen kitlelerini» tarım işçileri, *yarı-proleter* veya parsel köylüleri ve küçük

köylülerden oluşan özel bir grup olarak orta köylüler sorununa geçmiştir:

«*Ekonomik anlamıyla orta köylülükten anlaşılması gereken, kapitalizmde kural olarak aile ve ekonomisini sefil halde bulundurup, aynı zamanda en azından verimli yıllarda sermayeye çevrilebilcek olan kesin bir kârı amaçlamayı mümkün kılan küçük de olsa parsellere mal sahibi veya kiracı olarak sahip olan olan çiftçilerdir, -sık sık yabancı işgücünü talep eden çiftçilerdir... Devrimci proletarya en azından **yakın gelecekte ve proletarya diktatoryası döneminin başlangıcı için** bu tabakayı kendi yanına çekmeyi görev edinemez. Kendini, onları **tecrit etmekte,** yani proletaryaya karşı olan mücadelesinde burjuvaziye aktif bir destek sağlamamaya zorlamakta sınırlamalıdır.» **(Lenin,** Seçme Eserler, C. 10, s. 215-216)

Bundan sonra, orta köylülüğün tecridi politikasının tarafımızdan «ilkin» 1918 yaz ve sonbaharında, yani sovyet iktidarının, proletarya iktidarının sağlamlaştırılması anında proleter partilerinin stratejik sloganı sorunu, keza orta köylülerin tecridi sorunu sizin tahayyül ettiğiniz gibi basit değildir.

4. Yukarıda söylenenlerden görülmektedir ki, tarafınızdan Lenin'in eserlerinden yapılan alıntılar, hiçbir şekilde partinin devrimin ikinci aşamasındaki temel sloganlarının karşısına konulamaz. Çünkü bu alıntılar: a) Partinin Ekim'den **önceki** temel sloganı değil, aksine Ekim'den **sonra,** burjuva devriminin tamamlanmasına ilişkindir; b) bunlar, sloganı çürütmezler, aksine onun doğruluğunu tasdik ederler. Daha önce de söylemiş olduğum bir şeyi bir kez daha tekrar etmeyi zorunlu buluyorum: Devrimin ikinci aşamasındaki, proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden **sonraki** dönemde proletarya tarafından yerine

getirilecek olan burjuvazi devriminin tamamlanması görevinin karşısına konulamaz.

5. Yoldaş Molotov'un Pravda'daki «Ülkemizde Burjuva Devrimi Üzerine» adlı (12 mart 1927), anlaşıldığı üzere sizi, tarafımdan açıklama yapılmasını istemeye «zorlayan» tanınmış makalesinden söz ediyorsunuz. Makaleyi nasıl okuduğunuzu bilmiyorum, yoldaş Jan-Ski. Yoldaş Molotov'un bu makalesini okudum ve benim XIV. Parti toplantısında partinin köylülüğe ilişkin sloganları üzerine söylediklerimle çeliştiğini zannetmiyorum. Yoldaş Molotov makalesinde partinin Ekim dönemindeki sloganlarından söz etmiyor, aksine partinin, Ekimden sonra burjuva devrimini tamamladığı ölçüde tüm köylülerin sempatisini kazandığını söylüyor. Bununla beraber yukarıda da şunu söyledim: Bu olgunun tesbiti, bizim yoksul köylülükle birlikte ve orta köylülüğün burjuvaziye karşı şehir ve kırda tecridiyle burjuvazinin iktidarını devirip proletarya diktatoryasını kurduğumuz, aksi takdirde burjuva devrimini tamamlayamayacak olduğumuz temel tezini çürütmez, aksine tasdik eder.

J. Stalin

«Bolşevik», No 7-8,
Nisan, 15, 1927'den.

KURTULUŞ İÇİN

İLERİ

ÇIKTI

Proleter Sosyalist İdeolojiyi Gençlik İçinde Egemen Kılalım

DGDF'NİN KURULUŞU ÜZERİNE

DEV-GENÇ ve 1971 SİLAHLI DİRENİŞİ

DEVRİMCİ GENÇLİK DERGİSİ MARKSİZMİN KABA BİR BİLGİLENMESİNİN EŞİĞİNDE

(«Kievsky Mantığı» ile ilgili açıklamalar)

Yazışma Adresi
Belediye Parkı Karşısı
Hüsniniyet Cad. 17/4
Bayrampaşa — İSTANBUL

Abone Bedeli : Yıllık 50 TL.
Altı Aylık 25 TL.